

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Alláskere-szknél 10, fill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő; lehet 10 filléres levélbélye-gekben is. Jelítség levelek továbbításához 20 filléres bélyeg mellékelendő.

A pápai orth. hitközség, talmudtórája kibővítéséhez תורה ודאית-keres, ki chümis-rasi, gemore-tajszefeszt leg-alaosabban tanítani képes. Megválasztott egyelőre ideiglenesen, minimális fi-zetéssel alkalmaztatik, megfelelés ese-tén véglegesítve lesz. Ajánlatok igény megjelölésével sürgösen: Rechnitz Simon talmudtóraelöljáróhoz, Pápa.

A nógrádi járási orth. hitközség Nagy-oroszliban, a R. Jiczchok Lörcinc זצ"ל főrabbija elhalálásával megüresedett anyakönyvvezető főrabbi-állásra pályá-zatot hirdet. Az állás az elhunyt főrabbi leányának kiházásításával van egybe-kötve. Pályázhatnak — legkésőbb május 31-ig — 30 éven aluli, חלמידי הכמים ויראי שמים nőtlen, magyar ál-lampolgárok, kik 3 elismert orth. rabbi הרה"ה jával rendelkeznek, héber és al-kalmi magyar szónoklatokban jártasság-gal bírnak. Fizetés megegyezés szerint, utiköltség csak a megválasztottnak té-rítettik meg. Hatoro-másolatokkal ellá-tott pályázatok: Hitközségi Elnökség Nagyoroszlói címre küldendők.

**Kinder-Erholungsheim am
BALATON (Plattensee) unter
erprobter pädagogischer Leitung**
Idealer romantischer Aufenthalt für er-holungsbedürftige Kinder mit allen Vor-teilen des Meeresstrandes. Orthodox Preis P 100.— per Monat. Referenz: Direktor Dr. Adolf Deutsch, Budapest, Dob u. 35. Anmeldungen und Auskünfte:
H. Hirschl, Sopron, Balli utca 13.
Rabbiner M. Rothschild, Wien,
II., Gr. Pfarrg. 23/10

TATRALOMNIC MAGAS TÁTRA! TATRALOMNIC

Egyetlen megbízható ORTH. נאש PENZIÓ, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Elő- és utószezonban a TELJES PENZIÓ 55 ok. Felnőtt leányok kíséret nélkül felvételnek. Egész éven át nyitva. Elő és utószezonban esküvőket és bankettekét is elfogadok.
SCHREIBER MÓR, TATRANSKA-LOMNICA (BUOSCH-VILLA)

Paróka k divatos,
izléses

hullámos hajból csak
PIECHNIK ÉS MECHTL-nél
Budapest, IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Apró hirdetések

Huszonégy év óta közvetít házasságo-kat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Tele-fon. Cégnyelvi levelezés.

Löwinger Sámuel Kaba. Házasságközve-títő, Biztos eredmény! Válaszbélyeg.
Szombattartó szobafestővel dolgoztasson!
Elsőrangú erő: Davidovits szobafestő és mázoló mester. Laudon. u. 7. Ház-mesternél.

Melsels házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Taliszsözvöde, könyvkereske-dés. Rombach utca 8.

Benősülésre keresek ügyes, vallásos fiat-al pékmestert. „Biztos megélhetés“ TAKARITÁSÉRT lakást kérs. Cím: Weisz Gyula, VIII., Népszínház ucca 59. I. em. 1.

NŐSÜLÉSEK! Vidéki nagyvárosban 35 éves vallásos orvos, nagy praksissal 30.000 P-vel; 27 éves terménykereskedő, volt böcher önálló jó üzlettel 4—5000 P-vel nőülne. — Fővárosi vezérképvise-lethez bevezetett agilis, orth ügynök benősülhet. Márkus Lajos, Bonyhád.

SZIKSZÓN, a város központjában, mo-dern üzemhelyiség kiadó. Flamm Iz-dornál.

JÓL FŐZŐ fiatal leány ajánlkozik orth. családhoz, háztartásba vagy gyermekek mellé. R. E. Pápa, Kuruc u. 3.

LEGUJABB! Révfülöpön, Balatonhoz 10 percnnyire, megnyit szigorúan orth. kő-ser étkezdém, mérsékelt árakkal és la-kással. Tauszig Sándor kántor, Kővágó-örs.

TÖNKREMENT kereskedő kéri hittest-vérci támogatását. Weisz Gyula, VIII., Népszínház u. 59. I. em. 1.

MÁSODÉVES JOGHALLGATÓ el-menne vidékre, a nyári szünidőre, val-lásos házhoz korrepetitornak. Cím a kiadóban.

20 ÉVES, középiskolát végzett, szombat-tartó fiatalember, faszakmában és iro-dai munkákban jártas, szerény fizetés-sel állást keres. Flamm Gyula Szikszó.

KERESEK 2 kislányomhoz, orth. család-ból való perfekt német nevelőnőt. Hochhauser Károly, Salgótarján.

„MAZL“-SZAPPAN, orth. kőser, a leg-olcsóbb! Goldstein Benjámín szappan-gyárosnál, Debrecen, Hunyadi u. 18.

BERETTYÓUJFALUBAN Guttmann Ernő éttermében és bodegájában első-rendű orth. házikoszt. Olcsó menü.

VÍLNAI saszt veszek jó állapotban. Aján-latokat kér: Schatten Jakab, Nyíregy-háza.

ÖNÁLLÓ úriszabó, 26 éves, nagy vevő-körrel, hozománnyal nőülne. „Orth.”

— **BEKÜLDÖTT HIREK** Szarvason a Meisels Henrik főrabbi által nemrég alakított „Szarvas és környéke Orth. Saszchevra” Lag-boajmer napján tartotta első szijümjét A főrabbi kétórás elmés had-ronnt mondott, melyben az egyesület disz-csínökének R. Solajm Eliezer Halberstamm újfehértói rebbenek lerotta a hódelat pál-máját, majd Schlesinger Sámuel, Rosen-berg Ignác, Gottlieb Benő, Klein Henrik (Szarvas), Apfel Henrik (Besaba), Lehr-mann Benő rabbi. (Dévaványa), Licht Mór (Körösladány), Kleinmann Adolf (Tótkomlós) mondtak Tóraigekeket. A ren-dezés sikere Weinberger Herman és Kohn Samu érdeme. — A *kiszárdai* T. B. új tisztikara: Kesztenbaum M. elnök, Schwarz M. titkár, Kroó S. pénztáros, Friedmann Z. ellenőr, Schwarz Lajos és Pollák Jenő gondnokok. **Választmány:** Eichler E., Klein J., Klein B., Adler S., Kopolovits A., Grosz B., Friedmann L., Mandel H., Weinberger M., Pollák L. — A *csornai* T. B. május 28-án d. u. 1/2-kor tóraavatási ünnepélyt rendez, melyre ösz-szes volt tagjait, valamint a testvéregye-sületeket ezúton tisztelettel meghívja. — A *galantai* Aguda a köv. vezetőséget vá-lasztotta: Kovács Ernő elnök, Wolfner H. és Waldmann K. alelnökök, Kalisch J. pénztáros, Deutsch L. ellenőr. **Választ-mány:** Brück E., Löwinger M., Stern M., H., Kalisch A. D., Löwbeer Zs., Neu-mann P. — Az *érsékújvári* Talmudtóra-cyület új tisztikara: Quitt S. elnök, Sil-bermann J. alelnök, Fleischer R. és Glück M. pénztárosok, id. Löwy S. ellenőr, Rosenfeld J. titkár. Kohn R., Herzog Gy., Bineth S. választm. tagok. — A *berettyóúj-falusi* saszchevra új tisztikara: Spiegel Andor elnök, Gottlieb B. alelnök, Grosz H. pénztáros, Reich J. ellenőr, Fränkel Izsák gondnok. — A *Nemzetközi Vásár* alkalmából rendezett előadások során ki-tűnt érdekességével és tanulságos voltá-val az az előadás, amelyet a helyes táplál.kozásról tartott dr. Zoltán József, a Szent István kórház jeles belgyógyásza.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

Ünnepi kettős szám

Budapest, 1933. május 30.
5693 Szívon 5.

60 fillér

IX. évfolyam 20-21. sz.

אללנע מיינע יידישע צייטונג

ה"ב

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót זצ"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Kútföldre 25 P.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A Szináj felé vezető úton

Irta: Óbudai Freudiger Ábrahám, a budapesti orth. hitközség elnöke

A rabszolgaság házából az út a ki-nyilatkoztatás hegyéig vezet, de közbe elérkezett Izráel „Móró” helységig, ahol keserűek voltak a vizek... Micz-rájimból kiindultak, Szináj volt a cél, de Móróban is kellett megállaniok. Ha a kinyilatkoztatás gyönyörű ünnepén elgondolkodunk az ünnep jelentősé-gén, a zsidóságnak csodálatos törté-netén, akkor ez a három szó: Micz-rájim, Móró, Szináj visszatükrözi törté-netünknek több fejezetét és rávilá-gít a mai helyzetünkre is.

Az európai zsidóság azt hitte már legalább 60 év óta, hogy — kiszaba-dult Miczrájimból, véget ért a rab-szolgaság korszaka, bekövetkezett az emancipáció teljessége, idejüket mul-ták a középkori jogfosztások és elnyo-mások és immáron haladt az egyenlő-ség, a szabadság, a jog Szinája felé. Azonban kiderült, hogy a Miczrájim-ból kivonuló Izráelnek egyik állomás-helye — Móró! És ha valaki mai idő-ben gondol Németországra, kinek nem jutna eszébe: Móró, az a hely, ahol keserűek a vizek, nem üdítik a szom-júságot, s lehetetlenné tesznek min-den életörömet! Nem győzünk eléggé csodálkozni azon, hogy ilyen görbét vehetett fel a Miczrájimból való út, hogy annyira megfordult a történet ke-reke. A multban, a sz'firó idejében gyakran felidéztek a kereszties had-járatok szenvedéseit, gondoltunk azokra, akik Németországban 1096-ban („g'zerasz tatnu") odaadták éle-tüket az egyetlenegy I'ten nevének megszenteléséért, s azt hittük, hogy ez a németországi vértanuság immár a múlté. És ime: ismét való jelen lett azokból a szavakból, amelyekkel a zsidóságnak hűtlen fia, a nagy né-met költő, akinek örökség költemé-nyeit a mostani könyvetetés alkalmá-ból sem merték máglyára dobni, meg-

siratta a régi német zsidók mártirom-ságát, mondván:
*Es weinen die Grossen und Kleinen,
Sogar die kalten Herr'n,
Die Frauen, die Blumen weinen,
Es weinen am Himmel die Stern',
Und alle die Tränen fließen.
Nach Süden im stillen Verein,
Sie fließen und ergiessen
Sich all' in den Jordan hinein.*

És mindezek ellenére üljük meg a beköszöntő fenséges ünnepünket az előírt módon: örömmel, vígsággal. *Mert épen a kinyilatkoztatás szent ünnepén nemesíti ama lehangoftá-gunkat, hogy Izráel egy része Móró-nál a keserűség vizeinél kényszerül vesztegelni, az a szent bizonyosság, hogy — Móró után következik a Szináj.* És ha erre gondolunk, akkor abból is meríthetünk tanulságot, amit Móróval kapcsolatban mond el a Tóra: Keserűek voltak a vizek és ak-kor וורוהו ד' עין וישלך אל המים וימתו המים I'ten Majsenak megmutatta a fát, amelynek galyaiból bedobott a vízbe és megédesedtek a vizek. A *Mechiltó*-ban (*Talküt B'salach*) több midrás-bölcs véleménye foglaltatik arról, mi-lyen fa volt ez? És a bölcsök egymás-után elmondják, hogy a vizet meg-édesítette a fűzfa, az olajfa, az ole-ander, a cédrus, a füge, a gránát. *Rabbi Simajn b. Jajchói* ellenben azt mondja, hogy ez a fa az életnek fája volt, azaz a Tóra.

Az utóbbi vélemény mutatja, hogy a tudósok nem növénnytani megállapítást akartak tenni, hanem erkölcsi tan-ulságot akartak hirdetni. Minden fa egy-egy szimbólum az élet megnyil-vánulására. Mindegyik tudós tanítani akar arra: miképpen lehet a *szenvedé-sek keserű vizeit üdítővé tenni.* A „fűz” jelenti az egyszerűséget. A mai idők nehézségeit elsősorban igényte-

lenséggel kell megkisérelni. „Olajfa”-ággal is üdítővé tehetjük a vizeket, mert *Najach*-galambjánál az olajág — a midras szerint — jelentette azt, hogy kemény, keserű életküzdelenre ne-velje magát az ember. Az „oleander” a tuskék között levő róza leveleivel hasonló szirmaival הווחים כשושנה בין הווחים jelképezi Izráelnek I'ten iránti bizal-mát, amely fölfelé mutat, bárhogyan fűjnek a szelek, bárhogyan hajtják a szirmokat a szuro tuskék fölé. A zsolotárköltő szerint: „*kerez balvó-najn jiszge*” cédrushoz hasonlít a ren-díthetetlenül megálló igaz ember. *Hajséa* próféta szava: „Mint a füge-fát, úgy találtam a ti őseiteket a pusztában”, — a midrás (Jalküt) értelme-zésében Avrohom ősatyánk tökéletes-ségére céloz és az ősi eszményekre való törekvése int. A gránátalmáról pedig azt mondják az őseink, hogy még a legvallástalanabb zsidó is ha-sonló hozzá,

אפי ריקנים שבך מלאים מצות כרימון mert valamint a gránát magokkal, azonképen van telve az is jótettekkel. A *Mechiltó* tudósai tehát azt hir-detik nekünk: „tudjátok mit kell tenni Móróban? Mi javítja meg keserűség vizeit? — Egyszerűség, szorgalmas munka, I'tenbe vetett bizalom, megin-gathatatlan szilárdság, az ősökre való emlékezés, az egymás iránti szeretet, szeressük tehát testvéreinket! De mindezeket a tanításokat magában foglalja legjobban, leghatékonyabban az életnek a fája az *ész chajim* a Tóra, a tanításaival: ha ezeket követjük, meggyógyulnak életünk keserűségé-nek vizei és üdítőkké válnak. Nehéz viszonyok ellen küzdenünk kell, em-ber, nemes zsidó erényekkel, polgári erényekkel, de ne felejtjük el, hogy számunkra mindezek az erények csak a Tóra szavaiban gyökerezhetnek.

Amikor a kinyilatkoztatás ünnepével kapcsolatban gondolunk Móróra, akkor úgy érezzük, hogy az egész zsidó történet hangoztatja a zsolthár szavait: **לולי תורה ששעונו או אברהי בעני**. „Ha a te Tanod nem lett volna az én üdítőm, akkor elpusztultam volna nyomorúságomban.”

A kinyilatkoztatás szavai nem hangoztak el csak a múltban, hanem szólnak hozzánk a jelenben is: erkölcsről, jogról, becsületről, ember-szeretetről, méltányosságról, igazságról, lelki tisztaságról, családi szentségről, az erőszak és durvaság elkerüléséről, a szegények támogatásáról.

A bpesti orth. hitközség ülései

— Stern S. manchesteri főkéntort megválasztották —

Vasárnap, f. hó 28-án tartotta üléseit a budapesti orth. hitközség választmánya és képviselőtestülete; igen élénk érdeklődés mellett. A választmányi ülésen az elnöklő óbudai Freudiger Ábrahám hitk. elnök előterjeszté, hogy a hitközségben megnyilvánult közvélemény hatása alatt az eljárás Stern S. manchesteri főkéntort megválasztását ajánlja. Többek hozzájárulása után az elnök titkos szavazást rendel el, melynek eredményeképpen a híres főkéntort csaknem egyhangulag — egyelőre két évre — megválasztották. Szóba került a főrabbi betöltésének kérdése is, melynek megoldását az eljárás fontos feladatának tekintik. Több felszólalás hangzott még el ezután. Róth Henrik a gyermeknevelésről és a cionizmus-mizrachizmus ellen beszélt.

Áhítatos csendben nyitja meg a képviselőtestület ülését óbudai Freudiger Ábrahám hitk. elnök. Az előjárás részéről jelen vannak: Deutsch Géza, Schreiber Sámuel al-elnökök, Schlésinger Adolf, Schlésinger József, Klein Márkus, Kahan-Frankl Samu előjárók. A jegyzőkönyvet, Löffler Henrik és dr. Pápai Márton főtitkárok vezetik; a jegyzőkönyv hitelesítésére: dr. Dach Sándor,

Mindezeket az eszményeket az emberiség nem nélkülözheti. Az ünnepünk azt tanítja, hogy az emberiségnek mégis el kell jutni a Szinájig, még, ha megállóhelyet tart — Mórónál. A jelen kilengései ne zavarják meg a jövőbe való pillantásunkat. Ünnepeljük tehát ünnepünket azzal a reménységgel, hogy az Örökkévaló, aki a Szinájon megnyilatkozott és Izrael útján az egész emberiségnek adta a boldogságnak és az üdülésnek tanát, el fogja hozni az időt, amikor *Micrájim* is, *Móro* is csak a múlt lesz. A jövő e reménye tegye bensőségessé ünnepi örömlőnk.

vény megadását. Friedmann Jenő, dr. Groszmann Frigyes, dr. Dach Sándor és Klein Dávid hozzászólásai után a képviselőtestület megadta a felmentvényt és az 1933. évi költségvetést is elfogadta. Mint szociális újítást általános helyesléssel fogadta a képviselőtestület, hogy az 1933-i költségvetésben egy új tétel: a hitk. tisztviselők nyugdíjalapja 3000 pengővel szerepel. Az ülés az előjárás iránti bizalomnyilvánítással és az elnök életével ért véget.

Díjkiírások a jesivák érdekében

Mint vezetőinknek általunk is közzölt felhívásából látható, jesivánk helyzete nagyon is komoly. Ha a zsidóság ezen pilléreit fenn akarjuk tartani, — amint hogy fenntartani muszáj — akkor a *Tomché Jesivosz-hét* jövedelmének ezidén lényegesen nagyobbak kell lennie, az eddigiek-nél. Ezen szent cél érdekében és hogy a szent munkában való nemes versengést előmozdítsa, a *Tomché Jesivosz* 40 értékes és tartalmas díj kiosztását (I. díj: egy hajójege Erecz Jiszroélba oda- és visszautazásra; II. díj: egy kóser uj és szép megilló, a többi díjak: ezüst *b'szomim*-tartó, ezüst *Kidus*-serleg, szédertál, stb.) határozta el, azon hitközségek (testületek, imaházak, T. B. egyesületek) valamint egyesek részére, akik ezen munkában szép eredményt fognak a *Tomché Jesivosz-héten* akár templomi adományok, akár pedig magángyűjtés útján elérni. A díjak a T. J. körlevelében részletesebb feltételek mellett. Szívon 24-én (jun. 18.) kerülnek kiosztásra.

Az „Alijasz Tiferesz” mozgalom

A T. B. Orsz. Szöv. máj. 14-én megtartott kongresszusán elhatározta, hogy a pesti T. B.-ben „*Alijasz-Tiferesz*” név alatt megindított Erecz jiszroél-mozgalmat kiterjeszti az egész országra. Ez a valóban orth. szellemű áthatott Erecz jiszroél-mozgalom nagy fontossága kézenfekvő. Az *Alijasz*-mozgalom máig eddig is szép eredményeket mutathat fel, azonban további fejlődése az orthodoxia megértésétől és áldozatkészségétől függ. A gyönyörű gondolat, hogy minden nap legalább egy „*brütól*” (2 fillér) áldozunk az E. J. munka részére, mindenkitől megszívlelést érdemel.

Orth. kóser, izletes házikosztót hához szállítok mérsékelt áron. Átutazónak esetleg lakás is.

VII., Klauzál-utca 34, II. em. 7.

A németországi helyzet

A népszövetség tárgyalja a németországi atrocitásokat
Gentben a népszövetségi tanács most ülészik. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy a tanácshoz beadványok érkeztek, a felsősziléziai nemzeti kisebbségek bizottságának zsidó tagjaitól, a lengyel szejm zsidó frakciójától és a ewyorki zsidó kongresszustól, melyek a németországi zsidóüldözések miatt panaszt emelnek. A beadványok közül a felsősziléziai nemzeti kisebbségek Birnfeld nevű zsidó tagjának panaszát vették figyelembe. Birnfeld hangsúlyozza, hogy a német kormány képviselői az elmúlt évtizedben mindig a leghangosabb szószólói voltak a Népszövetség előtt a kisebbségi jogok védelmének, és többször is ünnepélyes nyilatkozatban vállaltak kötelezettséget arra, hogy a németországi nemzeti kisebbségeket is a legmesszebbmenő méltányosság és egyenjóság szellemétől áthatva fogják kezelni. A népszövetségi tanács kimondotta a sürgősséget Birnfeld javaslata fölött, amely még ebben a szesszióban tárgyalásra kerül. A világ közvéleménye nagy érdeklődéssel tekint a tárgyalás kimenetelére.

Két orvosi tekintély emigrálására
A rákbetegség egyik kiváló kutatója dr. Adolf Teilhafer meghívást kapott a bázei sebészeti klinikára. Münchenből ugyanis kiléte a kiváló tudóst a hitleri rendszer. Erdekese, hogy nevezett orvos a rákot diétával akarja gyógyítani és a most kényszerből időszertü vegetáriánus koszt propagálására szövetséget létesített „*Daniel-Bund*” néven (célzás arra, hogy Daniel a babiloni fogságban nem akart a király konyhájából étkezni, hanem csakis növényi ételekkel táplálkozott, de a növényi ételek nem ártottak egészségének és jó szívének). — Bécsbe tette át egy másik híres orvos a tuberkulózisit diétával gyógyítja, amely módszernek igen sok sikere is volt. Most a bécsi városi kórház tuberkulotikus osztályán dolgozik.

„Nem a vallásközösséget üldözik” (?)
A napilapokban szó volt arról, hogy a Londonban több napot töltött, dr. Rosenberg, Hitler bizalmasa, milyen visszautasító magatartásban részesült a mértékadó londoni körök részéről és különösen Lady Oxford, az ismert miniszternek a neje egész szóbeli párviadalt folytatott Rosenberggel, aki a Lady érvel ellen védekezett és többek között azt mondotta, hogy a zsidók elleni intézkedés „nem a vallási közösség ellen irányul, hanem a zsidók ellen képviselt

politikai rendszer ellen.” A német-zsidó lapok egyrésze ebből azt véli kiolvasni, hogy a német kormány mégis van érdeke a vallásos követelmények iránt. Pedig, hogy ez a kitétel nem egyéb, mint üres szólásmód, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy eltöltötték a rituális metszést, rögtön beszüntették az állami hozzájárulást az összes vallási zsidó célokra, már pedig mind a két dolognak egyáltalában nincsen semmi összefüggése politikai orientálódással.

A birminghami püspök felhívása
Londonból táviratozzák: Birminghamban nagy népgyűlésen erőlyes tiltakozás hangzott el a németek antiszemita terrorja ellen. Az elfogadott határozati javaslat kimondja, hogy

a zsidó faj üldözése ellenkezik a keresztény hit szellemével

és elveivel, ezért felhívja a keresztényeket, hogy küzdjenek a nemzeti és faji elfogultság ellen. A birminghami anglikán püspök beszédében a következőket mondotta: Apellálni kell a német nép jobb belátására, amely noha most elhallgatott, még sem veszett ki Németországban. Meg vagyok győződve róla, hogy előbb-utóbb mégis csak felébred Németországban a nemesebb és embe-ribb érzés. A birminghami római katolikus püspök T. L. Williams, hangsúlyozta, hogy mint keresztény nem fogadhatja el azt az elvet, hogy embereket meglehessen fosztani joguktól, csak azért, mert egy más fajhoz tartoznak.

Megalakult az angol zsidók nagy segélyakciója

A német zsidóság segélyezése és a menekültek kolonizációjának sima végrehajtása céljából Londonban segélybizottságot alakítottak, amelynek tagjai lettek: Lord Reading, dr. Chaim Weizmann, Lionel Rotschild, dr. Joseph Herz főrabbi és Nachum Sokolow. A segélyalapnak egy részét fogják csak elosztani a támogatásra szoruló német zsidók között, a nagyobbik részét azonban konstruktív célokra fogják felhasználni ab-

ból a célból, hogy a zsidó menekülteket Palesztinában letelepíthessék és egzisztenciájukat biztosíthassák. A bizottság reméli, hogy Angliában legalább félmillió fontot fog tudni erre a célra gyűjteni. Weizmann rövidesen Amerikába utazik, hogy itt előkészítse a német zsidókért megindítandó segélyakciót.

A kulturvillág megmozdulása

Palesztinai jelentés szerint ott a segélybizottság három szakosztályra központosította működését. 1. Pénzügyi akció. 2. Mezőgazdasági letelepítés. 3. Városi letelepítés. — Hollandiában május 20-án nagy gyűjtést rendeztek, amely kilindulópontja egy állandó tevékenységnek. — Amerikában a „Council of Jewish Agency” elnöke Avigdor Goldschmid propagandaelőadásokat tart, hogy a Németországból kiüldözött zsidókat első sorban Palesztinába telepítsék. Ebből az alkalomból több nem-zsidó előkelőség nagyobb adományt jegyzett. Így pl. George MacDonald, pápai gróf 1000 dollárt, Hill az amerikai dohánypártosság elnöke 500 dollárt adományozott. — Párizsban nemsokára összeül Painlavé volt miniszter, és báró Edmund Rotschild elnöklésével egy bizottság, amelynek célja a Németországból kiüldözött zsidó intellektuellek segítése. — Az alexandriai hitközség elhatározta, hogy alapot gyűjt össze a menekülő német zsidók számára létesítendő szentföldi kolónia céljaira.

Neológ hang

A berlini hitközség hivatalos lapjában, dr. Lillental előjáró az új helyzetről a „*Gemeindeblatt*”-ban elmélkedve megállapítja a következőt: A mai helyzet reakcióképpen meg lehet állapítani, hogy zsidó részről összefogás állott be. A hitközségből való kilépés teljesen megszűnt. Az összes zsidó intézmények egyesültek a nyomor enyhítésére. Nemsokára még inkább látható lesz az eredmény: Az általános német dolgoktól való visszataszítás következtében a német zsidóság sokkal jobban fog önmagára eszmélni, amint ezt mostanáig tette.

לא נתנה תורה אלה לחובלי מו

„A Tórárt csak azoknak adták, kik Mannát ettek.”

A közelgő Sovüajs-ünnep alkalmával minden háziasszony és minden templomi virrasztó, Sovüajs-éjszaka, csakis „MANNA” pótkávéval főzött fekete kávéat igyon!

Gyártja: FODOR JAKAB ÉS TÁRSA

Budapest, Maglódi ut 17.

Kapható minden fűszerüzletben!

Neuvirth Testvérek

órák és ékszerészek

BUDAPEST VI., KIRÁLY-UTCA 28.

Brillians, ékszerek, ezüst díszárgyak, gyertyatartók, menórák, serleg-gek, tórafelszerelések nagy választékban. Olcsó árak. Alkalmi vételek. Saját műhely.

Brillians, arany és ezüst beváltás.

SZOMBAT ÉS ÜNNEPNAP ZÁRVA

Az angol népszövetségi unió a német zsidókért

Londonból jelentik: A Népszövetségi Unió végrehajtó bizottsága határozati javaslatot nyújtott át a kormánynak a németországi zsidók elnyomása s a velük szemben elkövetett igazságtalanságok ellen. Kéri a kormányt, hogy közölje a német kormánnyal, milyen osztatlan irózzattal tekint az angol közvélemény erre a politikára és hogy gyakorlati szimpátiát tanúsítson az elnyomások áldozataival szemben a német zsidók palesztinai bevándorlásának megkönnyítése és Angliába való beengedése által.

Német menekültek Pesten

Fővárosunkba eddig csak egész jelentéktelen számban érkeztek Németországból menekültek. Körülbelül 20-25 főre tehető a számuk. Az egyikkel alkalmunk volt beszélni, aki röviden így jellemezte a helyzetet: 1) a gazdag zsidók egyelőre bírják, de nyugtalanok; 2) a középosztály a tönkremenetel előtt áll és ez az ijedelm ráfekszik idegzetére; 3) az alsó, szegényebb osztály egész kétségbeesetten, már félig eltoppantan néz a jövő elé.

Hűsbehozatal Dániából

Legújabb jelentések szerint Dániából állandóan jön Németországba a rituálisan lementszett marhahús, amelynek szállítására Dániának kereskedelmi szerződése van. Éppen ezért meg is nyílt sok vendégül, amely az első napokban bezárt. A dán ki, helyi mezőgazdasági társaság elhatározta, hogy szívesen nyújt alkalmat mezőgazdasági kiképzésre olyan zsidóknak, akik Németországból jönnek és Dániában megtanulván mezőgazdaságot, földműveléssel akarják más országokban elhelyezkedésüket megkönnyíteni.

Egy zsidó varrógépgyár körül

A nagy terror dacára némely lap, félig a sorok között, egész szerényen már kritikai megjegyzésekre merészkedik. Így pl. elrendelték, hogy az u. n. Singer varrógépeket semmiféle iskola varrási tanfolyamára ne szállíthassák. A *Frankfurter Zeitung* erre megjegyzi, hogy a Singer-gyár több mint 10.000 német munkásnak és alkalmazottnak kenyeret ad és így, ha keresztül viszik a gyártmányai hivatalos bojkottálását, akkor kénytelen lenne a munkásoknak nagy részét kenyéreltlené tenni.

Paróka k divatos, izléses
hullámos hajból csak
PIECHNIK ÉS MECHTL-nél
Budapest, IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Ügyvédek kenyér nélkül

A legújabbban megjelent statisztikai kimutatásból meg lehet állapítani, hogy átlag 50%-át az ügyvédeknek megfosztották a kenyértől. Például Berlinben 2000 ügyvéd helyett 1203 lesz, Breslauban 364 helyett 239, Frankfurtban 275 helyett 165. Megjegyzendő, hogy az összes gyakorlat-hoz visszaengedett ügyvéd, vagy még 1914 előtt kapta az ügyvédi oklevélét, vagy pedig frontarcos volt. Egyébiránt a reaktívált ügyvédeknek rendkívül nehéz a helyzetük, mert az összes nem zsidó klientélát elvesztették az állandó terror és bojkott miatt, másrészt a bíróságokon az eljáró közegek részéről mindenféle szekatúrának vannak kitéve.

A Midras kincseiből

Mielőtt I'ten a szent Tórárt Izráelnek ajándékozta, így szólott: Hozzatok kezeseket, hogy híven meg fogjátok a Tórárt tartani.

— Legyenek öcink kezesek — felelte Izráel.

— Nem elégszem meg ezekkel a kezesekkel — szolt az Örökkévaló. Minden őstötöknek volt hibája. Ábrahám bizonyítékot kért tőlem, hogy be fogom tartani ígéretemet és utódaink fogom ajándékozni az országot. Izsák szerette Ezsaut, Jákob vétett a szülői szeretet ellen.

— Legyenek prófétáink a kezesek! — válaszolt Izráel.

— Velük sem elégszem meg — szolt az Örökkévaló — mert a próféták is megszegték parancsomat.

— Legyenek akkor gyermekeink a kezesek.

— Ezeket a kezeseket elfogadom, felelte I'ten, mert az ártatlan és tiszta gyermekek ajkára építem az én hatalmamot.

Alig lépett be Majse rabéni az ég kapuján, méltatlankodó zúgás zengett fel az angyalok ajkán:

— Urunk! Teremtőnk! — kiáltották — asszonyszülöttje hogyan léphet be elevenen közénk. Micsoda merészség!

— Azért jött — felelte a Magasságos — hogy átvegye a Tórárt és levigye a földre az ember fiai számára.

— A szent Tórárt a földre akarod küldeni — kiáltották az angyalok izgatottan,

— a legdrágább kincset, mely magasztos gondolataidat tartalmazza, át akarod adni a hűsből és vérből való embernek? Tartsd vissza, óh Urunk, számunkra az égből ezt a nagy fényességet!

Ekkor az Ur Majsehoz fordult és így szolt hozzá: Felelj ellenfeleidnek!

De Majse így fohászzkodott: I'tenem, félek, hogy ezek tüzes lehetűkkel hamuvá fognak perzselni.

Fogózzál meg szent trónom lábában, akkor nyugodtan beszélhetsz — felelte az Ur.

És az Örökkévaló Majse homlokára bocsájtotta fényességének sugarát, Majse nagy biztosságot érzett és beszélni kezdett:

— A Tórában, melyet Te, I'tenem, nekünk ígértél, meg van tiltva a bálványimádás. Vajjon, ti, angyalok, bálványimádó népek között éltek-e? A Tóra megparancsolja, hogy szombaton pihenjünk. Dolgoztok-e ti valamikor? Tisztelet atyádat és anyádat — mondja a Tóra. Vannak-e nektek szüleitök? Ne öl, ne lopj — áll benne. — Vágyakozás és irigység vajjon ismeretesek-e előttetek?

Ezekre a szavakra megnyugodott az angyalsereg — tetszésének adott kifejezést és vetélkedni kezdett, melyik adjon drágább ajándékot Majsának.

Ezt éneklé meg a zsoltáros, amikor így kiált fel: „*Ólissó lamórajm, sovissó sevi... fölszálltál az égbe, zsákmányt szerzettél és drága ajándékokkal tértél vissza.*”

Ha I'ten a Tórárt valamelyik országban nyilatkoztatta volna Izráelnek, akkor azt az országot büszkeség fogta volna el és azt gondolta volna, hogy őt választotta ki I'ten minden országok között. Ezért nyilatkoztatta ki I'ten a Tórárt a pusztában.

S ezért választotta a pusztát, mert a Tóra fiai szabadok, mint a pusztai fiai.

És a pusztának még egy jelentősége volt, amint a pusztai mindenkié, úgy a Tóra is mindenkié, aki vele foglalkozik.

Mialatt I'ten hangja zengve szállott égről-égre, a föld egyik végéről a másikra és az emberek szeméi látókká lettek és ime látták, hogy a hét ég megnyitotta kapuit és az egyetlen I'ten dicsősége töltötte be az egész világot, az égi fénytől elragadtatva így kiáltottak fel:

— Urunk, I'tenünk, nincs számunkra más dicsőség, mint a Te dicsőséged. Te vagy egyedül Ur égen és földön. Ki van más segítségünk az égen, mint Te és ki után sóvárgunk a földön, mint csak Te utánad. Minden nap el fogunk menni a Te szent templomodba és ott tanúságot fogunk tenni, hogy Te vagy egyedül az I'ten és örökké ajkunkon lesz a vallomás: Halljad Izráel: az Örökkévaló, a Te I'tened egyetlenegy.

Steif Jonathan budapesti rabbi:

Izráel háromféle minősítése

A főt. rabbi úr Szivon havát köszöntő d'rosójából.

A felolvasott *B'har-B'chukajsáj* heti szakasz, különféle szociális intézmények elrendelése után azt hangoztatja: „*ki lib'né jisroél avódím, avódáj hém* — az én szolgálím Izráel fiai”, amire Rasi azt jegyzi meg: „*s'tóri kajdem* — az én rájuk vonatkozó váltómnak elsőbbsége van.”

Hetiszakaszunkban „szolgáknak” szolítottak Izráel fiai, de másutt azt találjuk, hogy „gyermekeknek” (*bonim attem la-Hasém Elajkéchem*) és „szent kiválasztott népek” (*ki am kódajs atto... ki b'chó bochar Avódájim lihajsaj laj Pam sz'güllö...*) is nevezetnek.

Igen mély értelme van ezen három elnevezésnek.

Szivon havára epedve várt az egész világmindenség. Amint bölcsünk magyarázzák a zsoltárverset: „*erecs jor'oh v'sobótóh* — a Föld félt s megnyugodott.” Kérdik a bölcsök: ha félt, miért nyugodott meg. A felelet: Feltételt kötött a Teremtő a világgal a teremtéskor: „ha elfogadja Izráel a Tórárt, akkor jó, ha pedig nem, visszavetem a világot a pusztaságba és kiengeszteltem.” S az Örökkévaló felajánlotta — a midras szerint — az ő tanát az összes népeknek, egyik sem akarta elfogadni s „félt a Föld”, hogy Izráel sem fogja elfogadni. De Izráel nem habozott, hanem elfogadta a Tórárt oly bizalommal, amilyennel a „gyermek” viseltetik apja iránt s mondta a Tórára: *naasse v'nismo* — elfogadjuk s meghallgatjuk.” Ekkor azután „megnyugodott” a Föld...

A szent Tan erkölce nélkül az egész világ „puszta és kietlen” volt... Így volt ez régen: „*vajhi erev* — este volt”, sötét volt, az emberi erkölctelenség sötétsége borította a világot. „*Vajhi vajker*” s csak akkor lett „reggel”: amidőn a „*jajm hasisi*” Szivon 6-ikának hajnala felvirradt.

De most ismét azt látjuk, hogy a világ visszaesik „pusztaságba és kiengeszteltem.” Ma is: „*erecs jor'oh*” fél az egész világ, jogtalanság, elnyomás uralkodik egy tőlünk nem messze eső nagy birodalomban. Hinnünk kell azonban, hogy mindez „*g'zéro min hasomájim*”, i'teni rendeltetés és útmutatás. S mintha feltámadt volna Izráel ősi ellensége: *Amolék!*

De kutasuk csak a Tórában: mikor jön *Amolék?* S azt találjuk hogy amidőn a Mindenható a manát hullatta Izráelnek s megparancsolta hogy „a hetedik napon pihenjenek”, szombaton nem hull a manna, voltak egyesek, akik megszegték a saboszt s mindjárt rá következésképp „*vajjovaj Amolék* — jött Amolék...”, „*vajjilochém im jisroél b'rfidim* — és üldözte Izráel R'fidim-ben... „*al srófu jédém*”, mert lankadtak voltak s nem őriz-

ték meg az i'teni törvényeket...

S mikor még jön *Amolék?* Jiczchok ősatyánk mondta: „*hákaj kaj Jáakaj v'hajodájim j'dé Észov* — a hang Jáakaj hangja, a kéz Észov keze.” Erre a midras megjegyzi: „ha a hang Jáakaj hangja, akkor a kéz nem Észov keze.” A midras és a bibliai szöveg közti látszólagos ellentét kiegyenlíthető a *maszajró* által. Az első „*kajj*” szó ugyanis hiányosan „*choszer*”, nélkül (*sp*) áll a Tórában. Tehát: „*hákaj kaj Jáakaj*”, ha Jáakaj hangja *choszer*, hiányos elgyengült s nem csendül meg a tanházakban a kellő intenzivitással, akkor „*jodájim j'dé Észov*” mindjárt mutatkozik *Amolék* keze, de igenis — mondja a midras — ha „*hákaj kaj Jáakaj*”, ha Jáakaj hangja „*molé*”: betölti a beszahmidrosokat, akkor „*én hajodájim j'dé Észov*”, nem jó *Amolék!*

Közeleg a tanév vége, de a profán szünidő ne jelentsen a Tóratanulás szünetét is. Az apák kötelessége örködni, hogy „el ne gyengüljön Jáakaj hangja” a nyár folyamán sem. Nagy szükség van Jáakaj hangjára, különösen a mai időkben... S ezért a chédereknek és Talmud-tóráknak nem szabad szünetelniük!

Hetiszakaszunkban a Mindenható biztossítja Izráelt, hogy „*vaf gam zajs...* laj maszám v'vaj g'altim v'challajsom...” a gólusz elnyomási dacára, Izráel meg fog maradni és tovább fenn fog állni. Ez tulajdonképpen egy rejtély: ugyanakkor, amikor Izráel elnyomói elpusztulnak a föld színéről, — hol van ma már Róma, hol a görög világbirodalom — Izráel tovább él. De ezt a talányos kérdést már *Majse rabbeni* tette fel a Mindenhatónak a csipkebokorban. Majse kérdezte: hogyan lehetséges az, hogy Izráel üldözött elpusztulnak, s ugyanakkor „*haszne baj'er boés chaszne énenü ikol* — a tüske (Izráel, mely tüske a népek szemében) nem perzselődik fel a viszontagságok és üldözések tüzviharában?

De a Mindenható a kinyilatkoztatásnál biztossította Izráelt, hogy „*am sz'güllö*” kiválasztott népe lesz, amely fölött mindig szeretettel fog örködni. Ehez azonban feltételt kötött: „*Kaj szajmar l'vész Jáakaj v'szagid livné jisroél... v'attem tihju li mamelechsz kajhánim...*” — szolj Jáakaj házának és hirdesd Izráel fiai-nak... legyetek nekem papok birodalomban és szent nép.” Megjegyzi a gemoró: „*Szolj Jáakaj házának*” gyengéden, ez alatt a nők értetnek; „és hirdesd Izráel fiai-nak”, a férfiaknak kemény szavakkal. A kemény szavak: „*V'attem tihju li*” kénytelenek vagytok erkölcsileg tisztult papi nemzedék lenni, amint Rasi írja körrül K'dajsim fejezetében: „*ha ti megtartjátok törvényemet, akkor enyéim vagytok szolj az Ur, ha pedig nem, akkor át-*

adattok majd Nevüchadneczar és társainak. Ha Izráel a szentség törvényeit nem akarja megtartani jószántából, akkor I'ten úgy intézi, hogy az ellenség kényszerítse rá. Nem akarták bezárni a boltokat szombaton, jött a jelenkori *Amolék* rendelete, és kényszerítette őket erre...

És ugyanezen szavakat intézte I'ten a nökhöz gyengéd hangnemben: „*v'attem tihju li...*” „*ti, akiknek kezébe van a jövőző zsidó nemzedék vallásos nevelése letéve, őrizték meg a zsidó nép erkölcsét, szent törvényeit, plántáltátok át azokat gyermekeitekbe, tartátok be a szemérmesség, a zsidó „cz'nüsz” szabványait, mert csak akkor van a Mindenható Izráel körében és megóvja minden bajtól!*”

Ezzel válaszolt azután a Mindenható Majse kérdésére! Te kérdezt: „*madüa laj jiv'ar haszne*” miben rejlik Izráel nagy ereje, hogy nem semmisül meg a nagy égésben? „*Hamókajm aser attó ajméd olov*” — tudod mi ennek a rejtélynek a titka? „*Admasz kajdes hü!*” a szentség, amit Izráel megőriz, az az ő életető eleme s ezért óvom én meg őket!

S a nyári évadban, amikor a szabad természet ölen keresünk üdülést és pihenést, különösen fontos a „*cz'nüsz*”-előírások betartására ráutalni. Óva intek mindenkit az erkölctelen és szemérmetlen strandfürdőktől!

... Volt idő, amikor Izráel, mint hü „gyermek” viselkedett I'tennel szemben, így a kinyilatkoztatás alkalmával. És ha később le is lohadt a szeretet melege, mindaddig, amíg nem pártoltunk el I'tentől, még mindig érdemesítve voltunk a „nép”, sőt a „szent nép” jelző viselésére, s a Mindenható megóvta Izráelt. De a hetiszakaszban, akkor szolj a Tóra hozzánk, amidőn hűtlenségünk miatt — mint „szolgákat” — góluszba küldött bennünket. S ekkor Izráel elnyomóihoz szolj a Mindenható: „*Ki li b'né jisroél avódím*” még ha vétkeztek is s csak a „szolga” elnevezés illeti meg őket, „*avodáj hém* — az én szolgálím ők”. Az elnyomásnak sohasem szabad annyira menni, hogy elvonják őket az én szolgálátomból, mert „*s'tóri kajdem* — az én váltómnak elsőbbsége van”, s senki sem lázadhat fel tartósan az i'teni gondviselés ellen...

De még akkor is, ha „szolgáknak” vagyunk minősítve, dicsékszik velünk az Ur, amint írva van: „*vajajmer li avdi attó, jisroél aser b'chó eszporé*” — szolgálom vagy, Izráel, akivel dicsékszem.” Hetiszakaszunkban pedig: „*ach'ré nimkar*” ha Izráel el is adatott szolgáknak, „*g'üllö tihje laj*” el fog majdán következní a megváltása, s I'ten glóriája viszatér Clónba!

Az erdélyi Orthodox Iroda országos ülése

(Saját tudósítónktól.)

Az erdélyi orthodox Iroda központi választmánya május 16—17-én tartotta meg Kolozsváron a szokásos évi konferenciáját. A gyűlést rutinnal vezető Wézel Albert központi irodai elnök tordai főrabbin kívül jelen voltak: Fuchs (várad), Teitelbaum (nagykárolyi), Szófer (marosvásárhelyi), Teitelbaum (láposi), Hager (felsővisói), Freund (szászrégeni), Adler (segesvári), Weinberger (margittai), Rosner (székelyhidi), Künstlicher (nagyszebeni), Katz (erdődi), Spitz (besztercei), Meisels (marosújvári), Lebovits (rettegi) és Rubin (óradnai) főrabbi; továbbá a világi tagok szép számban.

A németországi zsidókért

Elnök az erdélyi orthodoxia nevében, lendületes szavakban, mély részvétét és együttérzését fejezi ki a katasztrófális helyzetben levő németországi hittestvérek iránt. Indítványára a választmány rabbitanácsa május 25-ére, az elmúlt csütörtökre országos böjtöt rendelt el, mely alkalommal szlichajst és ovinü malkénüt mondtak. A gyengélkedők általi böjtmegváltó összegnek szétosztása fölött a rabbitanács fog intézkedni.

Évi jelentés

Elnök ezután felolvastatja az Iroda tevékenységéről szóló évi jelentést. Elsősorban megemlékezik a jelentés a zsidó gyermekeknek az iskolákban a szombati frászkötelezettség alóli felmentéséről; továbbá az idegen helyekről behozott kóser hús tilalmának kormány részről kiadott szigorú rendeletről; sikerült kieszközölni hitközségek által forgalomba hozott páskának, valamint pázska céljaira örölt lisztnek forralmi adó alól való mentességét; kijárta az Iroda, hogy nagyobb zsidó lakta vidékeken, borszesz helyett (mely tudvalevőleg általában nérszech) a szeszraktárak és ecetgyárak részére ipari szesz szolgáltatásért ki stb. A zsidó katonák ünnepi szabadságolása és a különböző alantas hatóságoknál a hozzá befutott panaszok és sérelmek tárgyában, valamint a hitközségek és rabbik hivatalos levelezéseinek portómentessége ügyében sikeresen járt el az Iroda. Ezenkívül: a kultusz törvény szerkesztés alatt álló végrehajtási utasításában előforduló általános és speciális zsidó sérelmek kiküszöbölésére megtett lépések és tanácskozások; az 1931. évi és 1932. év első negyedére esedékes állami szubvenció kiutalásának kieszközölése; félárú vasuti ked-

vezmény elérése a rabbik részére; a rabbik kongruája; a zsidó felekezeti tanítók nyugdíja; az orsz. és heti vásárok zsidó lakta helyeken szombatról való elhelyezése ügyében megtett kellő lépések és intervenciók képezték a Wézel főrabbi céltudatos vezetése alatt álló Iroda elmúlt évi munkáját. Ezen utóbbiak sikeres elintézése előrehaladott stádiumban van. Wézel elnök békeszeretetének tudható még be, hogy az évek óta dúló hitközségi viszálykodások, melyekben a testvérharc veszélyes módon elharapódzott, mint: Marosludas, Beszterce, Enyed, Gyalu, Lápos, Temesvár, Széplak, Szinerváralja, már csak a múlté. De a legjobb úton haladnak: Zsibó, Negresti Újváros, Maroshévíz, Oradna, Erdőd, Visó, Bisztra és Naszód is a kibékülés felé...

Az orth. Ifjúság problémája

A napirendhez hozzászólva Fuchs Benjámín váradai főrabbi elpanaszolja, hogy megfelelő irányítás hiányában még a vallásos nevelésben részesülő ifjak is, mint pl. volt jesivabócherék a szélsőséges irányzatok karjai közé kerülnek. Nem tesz konkrét indítványt, azonban ajánlja, hogy behatóan foglalkozzanak ezen eminens kérdéssel.

Szófer Emánuel marosvásárhelyi főrabbi konkrét eseteket hoz fel az ifjúság baloldali orientálódásáról.

Emléktést tesz, a városában létesített Chaluc-előkészítő telepről, ahol többek között közismert choszid-vezetőifjak gyermekei is, fluk-lányok, vallás- és erkölcsleg kifogásolható életmódot folytatnak.

S mindez csak a szervezetenéltségnek köszönhető, miáltal az ifjúság a választ — szüleinek szeméi elől elkerülve — a legelső kínáló alkalommal, mint valami tartalom nélküli ter-

ORTH. KÓSER PENZIÓ BALATONSZEMESÉN
Ujjonnan berendezett villában a Balaton fölötti magaslaton. Közvetlen kilátás a Balatonra. Parkirozott udvar. Előrendű házikó. Kérjen árajánlatot! Kohn Vilmos, Balatonszemes

KOLLER, MŰSZAKI IRODA
CSILLÁRGYÁR
VILLAMOS ÉS GÁZBERENDEZÉSEK, FÉMÁRUGYÁRTÁS, VILLAMOS MOTOROK ÉS VENTILÁTOROK, VÉTEL, ELADÁS ÉS CSERE ÁTALAKÍTÁSOK.
BUDAPEST, VIII., DOBOZI-U. 16. TEL. 31-3-37.

het igyekszik nyakáról lerázni. Ő, a maga portáján, észlelvén a vallásatlanságnak ezen mindjobban elharapódzó körtünetét, az utolsó óráiban megalakította az Aguda ifjúsági egyesületet, mely hatásosnak bizonyult: megállította a hanyatló folyamatot, de többeket vissza is hódított már a túldoldal útvesztőiből, a vallás és történelmi tanulás számára. A kérdés legjobb megoldását tehát az ifjúsági Agudákban látja.

Teitelbaum nagykárolyi főrabbi szintén komolyan látja a helyzetet. Tekintettel azonban arra, hogy egyes helyek viszonyait nem lehet egy sablonra húzni, nem híve az országos szervezkedésnek. Azt kívánja, hogy minden rabbi a saját hitközségében foglalkozzon intenzíven az ifjúsággal, a legjobb belátása szerinti módszer igénybevételével. Vegye kezébe a vezetést, nehogy a fiatalság magára hagyatva, szervezkedésének helyes alapjáról letérve rossz utat vegyen, mert a talmudi mondás szerint a fiatalság építése akárhányszor rombolásnak felel meg, míg az öregeknél a rombolás is építést jelenthet. A rabbik igyekezzenek az értelmileg érett ifjúságot a Tórának, az arra nem képeseket pedig valamely produktív foglalkozás mellett a vallásosságuk megtartani.

Iszűr az u. n. „occidental” hitközségekre

A központi rabbitanács foglalkozott továbbá a szászrégeni hitközség kebeléből anyagi kicsinyeskedés és dac következtében kivált 50—60 tag ügyével kik „Occidental” név alatt külön hitközséget alakítottak. Occidental (nyugati) elnevezés alatt a román kultusz törvény tulajdonképpen a neológokat érti. A megdicsőült gaonjaink által 1869-ben a neológokra kimondott iszűr a rabbitanács egyhangú határozattal az „occidental” név alatt szervezkedő hitközségekre is kimondotta.

Fizetés redukciók

A választmány foglalkozott még a több helyről beérkező panaszokkal, hogy egyes helyeken a hitközség anyagi helyzetére való hivatkozással a rabbik és metszők fizetését mérték-telenül redukálják. Ugy az érdekeltek, mint a hitközségek anyagi szempontjának figyelembe vétele mellett határozatba jött, hogy panasz esetén a Központi Iroda egy rabbi- és egy világi tagot küld ki, mely a panaszt felülvizsgálja és ha úgy találja, hogy a panasz indokolatlan, úgy a redukciós határozat azonnal jogerős, míg,

ha aggályai vannak, úgy a kérdésben *din-tajró* dönt, mely a legrövidebb időn belül össze kell üljön. A döntés azonban a redukció nem fogantatható.

Szatmár...

Kisebb helyi érdekű panaszok után, melyek valamennyien békés elintézésre nyertek, a szatmári hitközség ügye következett:

(Az ügy megértéséhez tudni kell, hogy a főt. nagykárolyi főrabbinak néhány évvel ezelőtt szatmári főrab-bivá váló megválasztásával kapcsolatban állandó surlódás van a hitközségnek vallási tekintetben liberális és intranzigens elemei között. Az ellentétek folytán a károlyi főrabbi nem is hajlandó a rabbiszekeket elfoglalni, különösen, amióta — a múlt évben — a liberális elemek kerültek a hitközség vezetésének élére. A helyzet ma már annyira kiéleződött, hogy egész komoly formában szó van arról: amenny-

Abrahám Jenő (Torda)

A Tórának népe

A kinyilatkoztatás bekövetkező ünepe szívünkbe és tudatunkba akarja vésné azt, hogy egész életünk, fennmaradásunk össze van kötve a mi szentséges Tanunkkal. Peszach ünnepén — szabadul-tunk fel egykoron a testi rabságból, de a testi szabadság elérésének a célja csupán a lelki szabadság, amelyet csak a Tóra által érhetünk el. Amikor Isten megmondja Majse rabénének, hogy bekövetkezik a szabadulás, akkor mindjárt be is igéri a kinyilatkoztatást: „Amidőn kivetted a népet Egyiptomból — majd szolgálni fogják Istenet ezen a helyen.” A „chérius” (szabadság) ünnepe csak kezdett, a kótáblákon hirdett (al'ikró „chorusz” elo „chériusz”) szellemi szabadság a beteljesülés. Ezért mondotta a híres „K'dú-sasz Lévi”, hogy az ajmer-számlálásra nem mondunk sehechjonit, mert ennek az áldásmondásnak a célja, hogy örüljünk s boldognak érezzük magunkat, hogy elértük az időt e parancs teljesítésére, ám peszach után mindjárt szeretnők a kinyilatkoztatást átélni és így az ajmer-számlálásának napjai számunkra tulajdonképpen nem jelentenek teljes örömet.

Lelki szabadságunk gyökere és forrása e szent tan. Mélységesen mély mondás az, amit erre vonatkozólag olvashatunk a Perekben: „Csak az szabad ember, aki a Tórával foglalkozik.” Értsük meg jól, nem azokról van szó, akik tanulják a Tórát, hanem azokról, „mi sajszék ba-Tajro”, akik „foglalkoznak” vele, azaz akik egész életét betölti a vele való foglalkozás még akkor is, ha össze van kötve a legnagyobb nélkülözésekkel. Ezek ki-

nyiben a jelenlegi vezetőség le nem mond, illetve nem adja át a vezetést a choszid-pártnak, úgy a hitközség kettészakadása elkerülhetetlen. — *Szerk.*)

Több felszólalás után, mely mindkét párt nézeteinek visszhangot adott, egyhangú határozat jött létre. Az ügy helyszíni tárgyalása és lehetőleg békés elintézése céljából bizottság száll ki Szatmára, melynek tagjai Adler József segesvári, Freund Izrael szászrégeni főrabbi, Ordentlich Ferenc Dész, és Waldmann Lajos Kraszna lesznek. Amennyiben a bizottság tárgyalásai eredménytelenek lennének, úgy a közp. választmány rendkívüli ülése kell, hogy végleges döntést hozzon, (a hitközség kettészakítása ügyében. — *Szerk.*) junius végéig. Hihető azonban, hogy erre nem kerül sor és az ügy békés likvidálása bekövetkezik.

kinyilatkoztatás jutott, a Tóra tanulásával az erkölcsi eszmék diadalát hirdetni. Érez-nünk kell a talmudi mondás igazságát: „Ha elfogadjátok a tant, jó, ha pedig nem, akkor pusztasággá és kietlenségévé változtatom a világot.” Így szól Isten Izraelhez. S ez nem túlzás. Az erkölcsi káosz már itt van. Annál inkább kell ragaszkodnunk az örökkévaló eszmékhez, még annak árán is, hogy Izrael hasonlítani fog a rózsához, amelyet körös-körül tüskék környékeznek. A régi példázat szerint mondotta a király, amikor látta, hogy kertje telve van tövissel és csalánna és csak egy szépen viruló rózsát látott: „e szép rózsza kedvéért hadd meneküljön meg a kert.”

A Tóra eszméivel szívében, parancsolatai teljesítésével életében Izrael megmaradt a világ kertjének rózsája, még ha az egész területet dudva s bojtorján veti föl.

Schreiber Sámuel

Izraelnek fia vagyok

Izraelnek fia vagyok

Büszke vagyok rája!

Hisszen annyi vihar tépi,

Mégis zöldel fája!

Nagy hatalmas büszke népek

Elpusztultak régen,

És e kis nép mind túlélte

Száz halálós vészben!

Egy nép verte, a másik üzte,

Még sem hullott széjjel...

Titkos erő összetartá

Szilárd, erős kézzel!

Ezer nagy nép beleolvadt

Másik nagyobb részbe,

Csak ez maradt szigetnek meg

Népek tengerébe!

... Mi örítte meg a vészben

Idők viharába?

Ha száz fájó sebe vérzett

Mi volt az ír rája? ...

És annyi sok hányatásban

Ide-oda vetve,

Annyi vész közt széjjel szórva

Mi tartotta egybe? ...

E nagy erő, titkos erő

Szent Tóránkból támadt ...

Nem fog ezen semmi fegyver:

Erőszak vagy bánat!

Vaspáncél az, — gyilkos szerszám

Keresztül nem járja —

Visszapattan a vetőre,

Bármit dobjon rája!

Enyhe balsam, hogy ha vérzünk

A sötétben fánya ...

... Izraelnek fia vagyok

Büszke vagyok rája! ...

R. A.

Egy betű története . . .

Az angyalok serege, Gáviél, Michoél és a többi, I'ten akaratából megteremtett, hogy engedelmes szolgáló legyenek időtlen időknek végéig, azután külön még huszonkét angyalt teremtett I'ten, egyszerű ruhába öltözött huszonkét egyforma angyalt. Azaz a ruhájuk egyforma volt, a nehéze aranyvált, amit mindegyiknek a mellére akasztott, de a jel, amit I'ten mindegyik aranypajzsába vésett és zafirokkal kirakott: ez a huszonkét jel mindegyik angyalnál más-más volt.

Azután azt mondta a huszonkettőnek: várjatok.

A többi angyal kérdezte az I'tentől: miért, hogy e huszonkettő aranyválttal és drágakövekkel ékes, a mi ruhánk meg igénytelen, egyszerű? Különb angyalok ök előtted, mint mi vagyunk?

— Majd megtudjátok, miért? — felelte a többinek az I'ten s mintha neheztelt volna az angyalok e kérdésén. Mit kíváncsiakodnak? Tán irigyek a többire?

És multak az évszázadok, évezred is elmúlt vagy három, de a huszonkét angyalt még egyszer sem szólította az I'ten. Ott vártak télen a mennyi trónus háta mögött, lesve az Ur első parancsát, de az a parancs csak váratott magára.

Végre elfogyott a türelmük és az Ur elé járultak panasszal.

— Ég és föld teremője — így kesergett a mellőzött huszonkettő — gyakorolj kegyet már mivelünk is. A legnagyobb kegy, amit bárkivel is gyakorolhatsz, az, ha szolgálatodra magad elé rendeled... minket még egyszer sem rendeltél! Tán méltatlanok vagyunk, hogy szolgálhassunk neked, te I'ten?

És monda nekik az I'ten: — csak várjatok. Nagy és szent dologra hittalak titeket a világra; a legnagyobbakra, legfontosabbakra, legszentebbre, de még nincs itt annak az ideje, hát várjatok.

Az angyalok hát vártak, bensejükben himnuszt zengve az Urnak. Hogy a legszentebb, legmagasztosabb dologra éppen őket hitta a világra, a huszonkettőt. De mi lehet vajjon az a legnagyobb, legfontosabb hivatás?

Egyedül az Ur tudja, dicsérettessék az örökkévaló szent Neve.

És megint elmúlt néhány évszázad, Izráel már kivonult a rabszolgaság földjéről, már megismerte az ő örökkévaló Egyistenét. És mert Izráel lelke fel birt már emelkedni a földről a tisztultabb magasba, mert megedződött, megacélosodott már ahhoz, hogy letéteményese lehessen az Igének és hordozója meg terjesztője az Egyistent hirdető tannak: elérkezettnek látta az Ur, hogy neki adja az ő legfőbb kincsét, szellemi világának örök életű alkotását: a Tórárt.

És leszállván a Szináj-hegy ormára és

magá elé rendelve a huszonkét aranyváltas angyalt, így szólt hozzájuk a felhők és a tűz közül:

— Mind egyenlők vagytok és egyenlő értékűek előttem, csak a paizsotokon a jel nem egyforma. Mert ez a jel a ti maradandó nevetek. Te vagy az **N**, te vagy a **ב** . . . te vagy a **ג**, a **ד**, a **ה**, a **ו**, a **ז**, a **ח**, a **ט**, a **י**, a **כ**, a **ל**, a **מ**, a **נ**, a **ס**, a **ע**, a **פ**, a **צ**, a **ק**, a **ר**, a **ש**, a **ת**. Ti vagytok a héber nyelv betűi és ti veletek fogom az én szent Tórárt szövegét megírni. De melyikkel kezdjem, mondjátok. Mind egyenlők vagytok, mind egyenlő értékűek előttem, hát melyikkel kezdjem a Tórárt?

— Velem kezdjed, — szólt meg az **N** — *Ad'naj*, a Te neved is *Alef*-fel kezdődik, de még *echod*, hogy egyetlen vagy, is *Alef*-fel kezdődik. Ugyanezzel az: *emesz* szó, a te fenséges jelződ, hogy igaz vagy. Ádám neve is azzal, kit képednek mására alkottál, Ábrahám is azzal, ki legelsőnek hirdette nevedet, Áron is azzal, ki papi néped legelső papja lesz. És Uram, szent Teremtőm, a szeretet, mely alapja a világnak, az: *Ahávó* szó is *Alef*-fel kezdődik, kezdődjék hát a Tóra is *Alef*-fel.

— *Ahávó!* — mormolta az I'ten és kebelére ölelte a világot. Azután azt mondta az *Alef*-nek: — majd meglátom.

— De velem kezdjed — könyörgött a **ב** -betű — Nekem nyomósabb és erősebb érveim vannak az *Alef*-nél. A te félelmetes szent Neved, mit a mindenkori főpap is csak halálos rettegés közt fog kiejteni, a te igazi szent neved is **ב** -del kezdődik (*jüd-ké-vov-ké*). Én vagyok a legkisebb betű és te vagy a legnagyobb név, hát emelj fel magadhoz és velem kezdjed a Tórárt, velem. A te néped neve, Jiszroél, akinek szánod a te örökké szent tanodat, ugyancsak én velem kezdődik és Izráel nagyjainak neve is, a mult időké úgy mint az eljövendők nagyjainak a neve is velem, a legkisebbel, kezdődik. Jiczchok és Jákaj, az ősatyák, József, az erkölcsös, a tiszta, Józsva, népednek vezére, Jiftoch, az erős jellemű bíró, Jesájó, Jiremijo és Jechezkel is, néped prófétáinak neve, ugyancsak én velem kezdődik. És a te jövendő szent városodnak, földi lakóhelyednek neve, Jerusolájim is. Megannyi érv ez, hogy én velem kezdjed a Tórárt.

— Jerusolájim — mormolta az Ur és az ajkán fájdalmas sóhaj kelt.

— De én velem kezdjed a Tórárt — szólt meg önézetesen a **ב** -betű. — *Mert* Majse neve, kinek kezébe fogod adni a Tórárt, hogy mint megbecsülhetetlen kincset juttassa Izráelnek: *Mimmel* kezdődik, Uram. Ezzel kezdődik a *miczvó*-szó is, hát a Tórárt is ez legyen a kezdete. Hiszen foglalkozni a Tórával a legjelentősebb *miczvó* mind közt. S a *mosidch* szó, az én paizsom betűivel kezdődik. Kezdődjék hát a Tóra is *Mimmel*; eml-

keztesse Izráelt már a Tóra legelső betűje is boldogító ígéretdre, a mósiáchra. A Megváltóra és a megváltásra, Uram!

— I'tenem — esdekelt a **ה** -betű — ha már **ה** -fal kezdődik a Tóra (*הורה*)-szó, hát kezdődjék ő maga is *Tof*-fal. Foglalat a Tórárt, a „*tárdag*“ is, ezzel a **ה** -tűvel kezdődik.

De én velem kezdődjék — szólt meg könnyezve a **ו** -betű. — Nem az ősanják érdeme, Rivko és Rochél miatt, de más miatt. Háladatos néped tizenhárom jelzővel fog felruházni téged, az ő I'tenét és a jelzőid legelseje a „*ráchím*“ lesz. Kezdődjék hát a Tóra is ennek a legfenségebb jelzőnek betűjével.

— Legmagasztosabb I'ten, — hallatta most szavát a **ו** — én velem kezdjed a Tórárt. Jelződ, hogy nagy vagy, hogy: gó-dajl átó, Gimmelrel kezdődik. Ugyanezzel a biztatásod, hogy mivé fogod tenni Izraelt. Gaj gó-dajl-á, nagy nemzetét fogod tenni. Igaz, hogy egy végtelenül gyászos szó, a gó-lusz is Gimmelrel kezdődik, de ugyanezzel kezdődik a g'üló is, a te ígéretdet a megváltásra a gó-luszból. Izráel sorsa, rossz és jobb jövője benne van a Gimmelben, I'tenem, hát kezdődjék a Tóra is Gimmelrel. Hadd lássa Izráel már a Tóra legelső betűjében is, hogy bármi rossz érje, nem szabad, hogy hűtlen legyen a Tórához. Mert a gó-lusz után bizton jön a g'üló, a géhinom után bizton jön a gán éden. A porbasujtottság után a megváltás, a gyötrelmek pokla után az Éden . . .

Huszonegy angyal szólt meg így egymásután; csak egy volt még hátra, de ez nem akarta szóra nyitni a száját. Csak állt nagyon szerényen és meglátszott rajta, hogy fél szólni az Ur előtt.

Ez a huszonkettő angyal a **י** -betű volt.

— Hát te miért hallgatsz még most is? — kérdezte tőle melegen az I'ten. — Már az *Alef* után kellett volna, hogy megszólalj s még most is csak hallgatsz . . . nekem nincs érved?

A *Bész*-betű leborult az Ur előtt.

— Ég és föld és mindenség I'tene, — így kezdte alig hallható hangon — én szegény vagyok, én mit hozhassak fel érvül? Mitsem tudok a te felséges lényedből, amit kapcsolatba hozhatnék a betűmmel, sem Izráel multjából és jövőjéből nem tudok semmit, amit magam mellett a mérlegre tehetnék. Csak egy szót tudok, mely az én betűmmel kezdődik, a *bróchó* szót. Az áldás, az I'teni áldás. Huszonegy testvérem mind nyomósabb érveket vonultatott fel most előtted s így meg sem kíséreltem Uram, hogy én is hallgassam a szavamat. Bármelyikkel kezdjed, méltóbbal kezdted a Tórárt, mint én velem.

A Ur erre megölelte a **י** angyalt és így szólt hozzá nagy szeretettel és örömmel:

— Veled fogom kezdeni a Tórárt, sőt kétszer is te veled, te *Bész*-betű. *B'résisz* bóró . . . így fogom kezdeni a Tórárt. Hogy a megismételt *Bész*-betű láttára legelőbb is a bróchóval, az áldással való biztatás emelje fel a földről a világot. És az emberek közül majd kinek jut az én áldásom, az én bróchóm? *Annak*, akinek erkölcs az én Tórámon végigvonuló erkölcs lesz. Aki szereti az ő felebarátját, mint önmagát, aki istápolja az özvegyeket és az árvákat, aki ha éhezve találkozik, tör neki a kenyereből jó szívvel s ha mezítelen lát, hát felruhazza szeretettel s gyöngéden. Aki nem szégyenít meg senkit, aki megbocsátja a sértelmeket, mikkel illeték és bocsánatot kér attól,

akit megbántott. És aki nem vet háborúságot, de békét szerez a haragosok között. Ezeké leszen az én áldásom, az én megkettőzött I'teni áldásom. *B'résisz* bóró: ez a két *Bész* egymásután csak arra mutat, csak arra: *bróchó, bróchó*.

Az angyalok hallgatták, elbűvölten hallgatták a Teremtőt, majd kitört bensejükből a lelkesedés: úgy van, ahogy Te mondtad, te, Egyi'ten. Mi félreállunk és magunk is kérünk: a **י** -betűvel kezdjed a Tórárt. Hiszen bróchód nélkül, áldásod nélkül mulandó lenne magad a Tóra is. És addig is, míg odaadod Majsenak, dicsőítsünk téged, mi I'tenünk és az a dicsőítés is *ב*-betűvel kezdődjék: *bóruich* attó . . . Cs. Gy.

A hármas ünnep tanulsága

A most beköszöntő kedves ünnepünk háromféle jelleggel bír. Mint a „Zsengék ünnepé”, annak emlékére, mert ezen a napon mutatta be Izráel, a szentély idejében, természeténél zsengejé az Örökkévaló előtt. Mint a „Tóraadás napja”, a kinyilatkoztatás fenséges eseményének emlékére. Végre, mint a „Hetek ünnepé”, mely elnevezését, a két hetet számláló *sz'firo*-hetek által nyerte.

Hogy az a körülmény, mely a peszach és sovúajsz ünnepét, a Tóra a tavasz idusára rendelte nem csupán történelmi véletlenség, de némi célszerűség is rejlik benne, azt a Tóra következő figyelmeztetése mutatja: „Örizz meg a tavasz hónapját . . . és tarts peszachot . . .”, mert a tavasz hónapjában vezetett ki téged az Örökkévaló Micrájimból . . . És tartsd meg a Hetek ünnepét . . .” A Tóra eme egymásmellé állítását, bölcsen fejtegetésének törvényei azonosak a zsidóság sorsával. Miként a természet, dermesztő téli álmából felocsóva, új életre kél és verőfényes napsugarainak életereje ezer meg ezer színpompás virágban nyilvánul meg, Izráel is, népi életének tavaszán, szabadította meg rabszolgasorsban sínylő börtönéből az Örökkévaló, hogy mint kiválasztott népet, örök időkre magának eljegyezze . . . És valamint a szerelmes és boldog vőlegény, epedve várja a menyegző napját, édes-kínos türelemmel számlálva a heteket és napokat, hogy bájos és szép menyasszonyával egybekeljen, Izráel is a peszachi kivonuláskor történt eljegyzése után, örömpredeső szívvel számlálta a sz'firo-napokat és erkölcsileg megújnodva, lelkiileg megtisztulva készült a Tóraadás nagy napjára, hogy égi hitvesével, a Sechina glóriájával, örök frigyre lépjen.

Ennek alapján magyarázható meg a hármas ünnep jellege, illetve annak egymásmellé állítása. Általános szokás nálunk

ezen ünnepre a lakásokat és templomainkat a tavasz fáinak zöldelő lombjaival feldíszíteni. Ennek okát nagyjaink, következőképp magyarázták. 1) Ezen az ünnepen itélkeznek az égben a fák gyümölcsei fölért és ezért a fák zöldjei emlékeztetnek, hogy imádkozunk a bő gyümölcstermésért. 2) A Tóraadás a Szináj-hegyén történt, mely — tavasz lévén — zöldelő díszben ékeskedett. 3) A tavasz zöldelő lombjai, a zöld szín, mint a *reményesség szimboluma*, emlékeztet arra az erős és szilárd hitre I'tenbe vetett bizalomra, mellyel őselnek a Szináj-hegyén a „*naasse vnismo*” (elfogadjuk, meghallgatjuk) fogadásával remélve, a Tóra átvételénél, hűségüknek tanújelét adták . . . Ezen kedves szép szokásnak magyarázatai hűen visszatükrözik az ünnep háromféle jellegét. A „zsengék ünnepén” mutatták be a gyümölcs zsengejét, hálát adva I'tennek a sikerült termésért. Ez persze a multnak szól, de egy szersz mind bizodalom a jövőre is a menyegzői Gondviselésben — mely *czen a napon itelekezett a gyümölcsök sorsán*, bízva annak kedvező döntésében. A Szináj-hegyet jelképező zöld díszek a Tórárt, mint egy örökké zöldelő életfát jelképezik. Viszont a tavasznak üde és frissen zöldelő lombjai, gyönyörű szép jelképe az I'tenben vetett reménynek és bizalomnak, mint Jiremijóhú próféta mondja: „Áldott az a férfi, ki bíz az Urban . . . Hasonló a fához, mely a víz mellé ültetett . . . és lombjai örökké zöldelnek . . .”

Ebben az értelemben magyarázhatjuk

PAROKÁK művészi kivitelben
Gépondolálás. **Henna hajfestés.**

Elsőrendű munka és áru.

Az árak leszállítva.

Telefon: 44-1-78. **VÁGÓ** hajgyódrász, VIII., Rákóczy-ut 57.

Guttman József (Torna)

Sovüajsz éjszakáján...

Az egyiptomi rabság 130-ik évében a tavasz harmadik hónapját számolták a papok.

A hónap hatodik estéje volt. A zsidó-negyedben beállott a csend és nyugalom. Megjelent a végtelen kék égen a hold, az öt nappal ezelőtt megfűhódott örök égilámpás. A meleg levegőt üdítő szellő járja át, mely lehűti a nappali forróságot. De a robotra kárhoztatott nép nem élvezheti a természet eme jótékony adományát, mert elcsigázott tagjaik kimerülten terülnek el fekvőhelyeiken. Csak a kiváltságos Lévi törzsből származó Amromnak háza ablakából szűrődik ki gyenge, halovány világosság. Tajvijó, a háromhónapos csecsemő nyugtalankodik. Tajvijó, az egyébként áldott jó fiúcska, ma éjjel megzavarta szülei álmát. Apja-anya csitítgatja, de hasztalan, mert a gyermek csak sír. ... sírdogál. Talán baja van? ... ki tudja? Csak az, aki minden rejtébe belát! De ember, még ha szülő is, gyarló ő és még saját gyermeke szavát sem érti.

— Amrom, kopognak — riasztotta fel neje: Jajcheved, félálomba merült urát.

— Ki kopog, kit mit keresnek? — érdeklődött meglepődve az ablaknál, Amrom.

— A hatóság emberei vagyunk — felelték amazok. — Nyiss ajtót — sürgették a meghökkenet házigazdát az éji látogatók.

Amrom minden tagjában remegve nyitott ajtót. Felesége pedig közben elrejtette a gyermeket az egyik szekrénybe.

— Minek köszönhetem e kitértető látogatást? — kérdezte Amrom, erőltetett udvariassággal.

— Az újszülötteket ellenőrző kirendeltségtől vagyunk és figyelmeztetni jöttünk, Lévi Amrom, hogy nagyon szigorúan fog sújtani az újszülöttek törvénye, ha merészeled azt kijátszani. Feleséged holnapra a betegháza van rendezve, ahol állapota vizsgálat tárgyává lesz téve. Értetted Lévi Amrom?

— Értettem uraim...

Ezzel a hatósági közegek eltávoztak. Amikor Amrom a távozók után az ajtót becsukta, székre rogyott és zokogásba tört ki.

— I'tenem segíts. Tajvijó, Tajvijó, drága kincsem, szépséges gyermekem, mi lesz veled és mi lesz velünk — jajgatott Jajcheved szüntelen.

Amrom közben gondolkodott. Mitévő legyen? Jajcheved a hatóság elé nem mehet, hiszen kitudódna a valóság és akkor el vannak veszve mindnyájan. Be fogja hát jelenteni: a felesége gyermeket szült. És a gyermek? ... hát eleget tett a Faraó parancsának: a gyermeket a vízbe dobta — fogja mondani. A gyermeket azonban okvetlen el kell tüntetni. S éjféli után köpenybe alá rejtett ládikóval osont ki háza kapuján Amrom és vele fiatal, serdülő leánykája Mirjam. Az éj leple alatt lehorgaszott fővel baktattak végig a zsidónegyed szurtos sikátorain és szomorúan igyekeztek a Nilus partja felé. A Nilus partjára érve, Amrom szeméi a sekélyebb vizet kutatták és befurakodva a nád közé, kiemelte a ládikót köpenybe alól és lebecsájtotta azt a vízre.

— I'ten óvjon és vigyázzon reád, drága gyermekem. Segítsen téged és mindnyájunkat. Jevorechecho v'jismerecho... áldotta meg a ládába rejtett gyermekét a zokogó apa.

Megmutatta leányának a láda rejtékhelyét és meghagyta neki:

— Légy lesben és figyeld, kinek a kezébe kerül majd a drága gyermek, az I'ten oltalmazza. Húzódj meg a bokorban és légy éber. Mirjam... Atyám I'tene áldjon meg benneteket.

A keleti dús színpompában tündöklő, kék-piros biborral bevont, aranyozott királyi hálószobát az ifjú hold ezüstös fénye ragyogja be és a nyitott ablakon át kellemesen lanya, üdítő éji levegő hatol be és járja át a szobát. Baldachinos selymes ágyán nyugtalan álomtalan-ságban tölti az éjszakát a kegyetlen Faraó egyetlen leánya: az alkirály szép-

séges felesége: Dethromis főhercegnő.

— Batamat, alszol, nem hallod. Batamat? költögette a főhercegnő a szomszéd hálóban édesen alvó udvarhölgyét.

— Már nem alszom fenséges úrnőm, parancsolj szolgáltnak... — válaszolt az udvarhölgy és ezzel a főhercegnő ágya mellé sietett.

— Nagyon boldogtalan vagyok, — kezdte mély hallgatás után a főhercegnő: Nem bírom tovább, megszakad a szívem.

— Fenséges úrnőm, te boldogtalan? A hatalmas birodalom legszebb és legbájosabb asszonya, akiről a költő lantja leggyönyörűsebb dalait zengedezi, akinek neve sóhajtásával lelhel utolsót a hős a becsület mezején és akiről a lovag titkos álmát álmodja; Te, aki egyetlen gyermeke, szemefénye, vagy az ég és föld rettegett urának, Te aki a dália vitéz alkirálynak, a nép kedvencének a hitvese vagy; Te ne volnál boldog, fenséges úrnőm? ...

— Nem, Batamat, nem boldogít engemet a hódolók és rajongók hada, a tömördek kincs és díszes palota, amikor szívemet szüntelen szenvedés marcan-golja.

— Fenséges úrnőm, hát szívedet fájdalom gyötri. Hát lehet-e nemes szívednek oly kívánsága, amelyet imádóid ne teljesíthetnének?

— Anya akarok lenni, Batamat, nekem gyermek kell. Az anyai öröm fenséges érzését átérzeni és a szülői bánatot viselni vágyom én. A boldogság számomra anyaságot jelent, azt áhítom én és annak vágya sajogtatja és égeti szívemet, mert megalázott, nyomorult teremtese vagyok én sorsomnak, Batamat, meddő vagyok. Érted? Meddő! Tudd meg, Batamat, mély titkot őrzök szívemben: egy fájó érzést: a férjem és magam megvetését magam iránt. Vajjon miért ne lennék én is arra méltó, amit a legutolsó cseléd is kiérdemel? Hiszen még a rabszolganő is külön asszony, mint én, ha keblén magzatot nevel.

— Nemeslelkű, fenséges úrnőm, hisz még oly fiatal vagy, nem szabad elveszítened reményedet, meglásd: öröm fogja felváltani szenvedésed, búbanatod — vigasztalta úrnőjét az udvarhölgy.

— Batamat, te ártatlan jó lélek vagy, imádkozz boldogságomért.

Ó, úrnőm, életem is odaadnám, ha tudnám, hogy boldoggá tehetlek, de nem tartom magamat méltónak arra, hogy imára nyissam ajkamat éretted, fenséges úrnőm. Azt gondolom: kérjük inkább egy jósnő segítségét.

— Jöjjön, hát a jósnő...

A tüstént megjelent jósnő hajlongások és alázatos üdvözlések után azt ja-

vasolta a főhercegasszonynak, hogy még az éjjel folyamán, amikor derült égen fénybenülő hold, hajnalhasadta előtt a Nilus két vizébe elmerülmi készül; közvellenül mielőtt a hajnal pirja az éj sötétségét megtörné és mielőtt a harmat felszívódna: fürödjön meg a hercegnő a Nilus vizében. Ez a szer többiben ki lett próbálva és mindannyiszor bevált...

S midőn az éj vége felé közeledett, a hold is lefelé ívelt, a főhercegnő azonnal felkelt, felöltözött és udvarhölgye társaságában egynéhány rabszolganő kíséretében kísért a víz partjára, hogy a Nilusban megfürödjön.

A főhercegnő figyelmét fürdés közben a víz színén úszó ládikó ragadta meg.

— Batamat, vajjon mi lehet amott a ládának a tartalma...

— Gyermekfrást hallok, úrnő...

— Én is, mintha hallanám a ládikó irányából, huzasd már ki, Batamat, azt a ládát, mert az ár még el találja sodorni.

Az udvarhölgy intézkedésére az egyik rabszolganő kihalászta a ládikót a vízből, letette a földre és az udvarhölgy intésére ujból eltűnt a bokrok mögött.

A láda teteje lekerült, s ime, a hölgyek legnagyobb meglepetésére a ládában ptyergő csecsemő, flugyermekek ragadozótt. Arca csodálatos fényt sugárzott és villogó szeméi, mint a tüzes fénycsóvak ragyogtak, akárcsak a láda oldalán tündöklő fekete szurok, a ráttűző hold fényében:

— Drága, drága — mosolygott meghatottan a hercegnő és a kisded fölfele hajolva megérintette fenséges ajkaival annak szépen domborodó homlokát.

— Ez a csemete alighanem a héberék közül való, be kár érte, hogy elveszen, milyen bájos, minő gyönyörű!

— Batamat, mit csináljunk vele? tegyük vissza és bizzuk sorsára vagy... töprengött a hercegnő.

— Fenséges asszony — válaszolt az udvarhölgy — akárhonnán is származék ez a gyerek, nem lehet más, mint nemes szülőknél a gyermeke, aklnek szeme ily túlvilági, ismeretlen fényt áraszt. Hisz oly édes, oly gyönyörű, nini mosolyog...

— Legyen hát akkor az életé, ha sorsa mifelénk vezérelte és ha az kegyes volt hozzá, én is megkegyelmeztem neki, legyen akár héber a szülője. Hálás vagyok e víznek, amiért idesororta nekem és elnevezem a gyermekem Mózesnek; a vízből kihúzótnak — mondotta a főhercegnő és karjaiba vette a ptyergő gyermeket.

— Boldog vagy, látom, minő ragyogóan sugárzó az arcod! — ujjongott Batamat és ki akarta venni a gyermeket a főhercegnő karjaiból.

— Igen, boldog vagyok, Batamat, ezt a csecsemőt szívembe zártam, a szívem

Minden zsidónak

fontos

hogly

Weisz Mendel

ujonnan meggyitott

pompás

orth. **שש** vendéglőjének

fehértermét

megtéktintse, ahol a zsidóság

elitje rendezi

esküvőit,

társasvacsoráit

Menü: (4 tál étel) P 1.30.
Egész éven át **שש**
pálinkák, chómecz árban
Saját szüretelésű borok.

Családi összejöve-

telek olcsó rendezése: halpaprikás

állandóan kapható

50, 60 fillér

WEISZ MENDEL

orth. vendéglője

BUDAPEST

Wesselényi- és Kazinczy u.
sarok.

Cimre ügyelni!

(Sürgöncim: Orth. Weisz,
Budapest Wesselényi-utca)

megteltett gyönyörűséggel; anya vagyok — mondotta és a gyermeket keblére szorította. Erédi, hozz szoptató dajkát, mert bizonyára már éhes szegényke — szólt és mielőtt a nap a hegyek mögüli rejtékből előbujt volna sietett vissza palotájába — rabszolgáinak kíséretében.

Batamat átvette a gyermeket és elrejtette a köpenybe alá, míg az üres láda tovább úszott a Nilus csapkodó árjain.

Az udvarhölgy a derengés homályában igyekezett kerülni uton a királyi palotába, édes terhével a hóna alatt.

A főhercegnőt kísérő menetet egy sompolygó kisleány zárta le: Mirjam volt, aki, amint a főhercegnő a palotához vezető útra befordult, a rabszolgahadát megelőzve elugrott és a főhercegnő elé vetette magát:

— Kegyelmet egy megtört anya számára kér porban fetrengő szolgád, hatalmas és fenséges főhercegnő! — zokogott a leány keservesen.

— Keli fel, beszélj világosabban: ki vagy és mi a kívánságod, mit háborgatod utamat? szölt a főhercegnő nyugtalan idegességgel.

— Egy szenvedő anyának vagyok gyermeke, aki elvesztette újszülöttjét, a bánattól és fájdalomtól megtörve ő maga is elpusztul, hogy árván hagyjon ketőnket, ha gyermeke nem kerül meg — sírt a leányzó.

— Mit? ... Anyád szoptató! Szaladj és küld palotámba. Jelentkezzen Batamat udvarhölgyem lakosztályán és mondd neki, hogy vigasztalódjon — rendelkezett a főhercegnő.

Mirjam már be sem várta az utolsó szavakat, csak futott és mire a menet a palotába ért, Jajcheved már szeretett gyermekét szoptatta és elhalmozva őt anyai csókjaival, ölegette keblére.

A gyermekkel a vidámság és kacaj vonult be a főhercegnő pompás, de bánatos lakosztályába, mert Mózes életet, napsugarat jelentett a főhercegnő számára.

Megbékélten tért vissza Dethromisz hercegnő ágyába virradatkor, hogy megbolygatott álmát folytassa.

— Nagy a te érdemed, kegyetlen zsarnoknak nemeslelkű leánya, — szólott az alvóhoz egy égi hang. A Gondviselés magasztos feladatát szánt neked: Neveljed az elnyomottak majdani felszabadítóját, a hit kiválasztott népének egykori vezérét és nagy fiát! Zsarátokot rejtgetsz, éleszd hát híven annak tüzet. Nyolcvan év elteltével lobogó fátyla lesz belőle és Izráel sötét éjszakájába fog bevilágítani a Szivon hatodik napjára virradó csodás hainalon: amikor hirdetni fogja az I'teni dicsőség magasztosságát, a szent kinyilatkoztatás Sovüajsz éjszakáján. **Weisz Herman** (S. A. Ujhely)

**Első forrásból kaphat
ezüst tórafelszerelést, szédertálat, gyertyatartót
menorát, arany, ezüst és brilliáns
ékszereket, órákat**

Heiden Leó
ékszerésznél.

Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak.
Budapest, VII., Király-u. 21. Tel.: 38-1-10.

Szlovákiából

A jesival ifjuság elhelyezkedése kérdésében Bratislavában a tanácskozások tovább folynak. Az ünnepen nagyobb gyűlést tartanak, a kérdés minél célszerűbb megoldása érdekében. Ohajtható, hogy a tanácskozásokat vezető, önzetlen férfiak fáradozását mielőbb teljes siker koronázza.

Rabbizottsági ülés

Az országos rabbizottság május 22-én ülésezett Pozsonyban, az Orth. Központi Irodában. Több rituális, valamint hitközségi ügyben hoztak döntést.

Benes csehszlovák külügyminiszter nyilatkozata a menekültek ügyéről:

Egy newyorki jidisz napilap szerkesztője Benes csehszlovák külügyminiszterrel beszélgetést folytatott. A külügyminiszter kijelentette, hogy a Népszövetségnek foglalkoznia kell azzal a kérdéssel is, miképpen kötelezhetők jogilag a kisebbség védelmére azok a hatalmak is, amelyek a békekötésekben erre nem lettek kötelezve, mert területükön kimondott nemzetiségi vagy egyéb felekezeti kisebbségek nem voltak.

A beszéd folyamán, amikor szóba került: nem lehetne-e a menekültek részére a Népszövetség felelőssége mellett kölcsönt felvenni?, dr. Benes külügyminiszter kijelentette, hogy Csehszlovákia minden ilyen törekvést támogatni fog a Népszövetségnél. A Népszövetség illetékes fórum ennek a fontos kérdésnek a megoldására, mivel hogy e tekintetben tapasztalatai vannak, amennyiben a görög, orosz és örmény menekültek ügyét körültekintéssel és celszerűen elintézte.

Egy Chevra Kadisa kérelme

Az alistáli hitközség „bész hachájim”-ja halaszthatatlanul restaurálásra szól, de képtelen a költségek előteremtésére. Ezért a hitk. ill. Chevra a „Zs. U.” nyilvánosság útján fordul a nagyközönséghez, ill. azokhoz, akiknek az alistáli temetőben rokonai, hozzátartozói pihennek: kegyeskedjenek a szent célra mielőbb hathatósan adakozni! Adományok a köv. címre küldendők: Chevra Kadisa, Fleischmann Mór címén, Dolni Stal (Alistál).

Rendkívül olcsón nyaralhat Lauranában

a tengerparti **Welsz** féle orth. kóser penzióban. Nagy, balkónos szobák, gyönyörű kilátással a tengerre, kitűnő konyha. Pengőben fizethető Budapesten. Felvilágosítás: **Amsel Hugó, Budapest VIII., Bezerédy u. 19.** (Telefon hívó d. u. 3-4-ig: 30-4-24.)

Orth. kóser penzió

Krausz Mór Park-penziója, I., Torbágyi-ut 110. Tel.: 65-2-75.

Buda legszebb helyén a Svábhegy déli lejtőjén, május hó 1-én megnyílt. Komfortos szobák.

Napi penzió 5 P-10!

Az 59-es végállomástól 10 perc.

HIREK

NAPTÁR

Szerda: א' דשנועות
Csütörtök: ב' דשנועות

ב' דשנועות יום טוב

beköszöntése (Bpest): 7.35
kimenetele " : 8.20

Második napon Rüss olvasása és Mazkir

Sabosz Nőszaj, Szivon 9. I. Perek

Gyertyagyújtás (Bpest): 7.30
kimenetele " : 8.25

A sovájusz alkalmából előfizetőinknek és barátainknak vig ünnepet יום טוב

Lapunk legközelebbi száma יום טוב

— HŐSÖK NAPJA. Az 1914—1918. évi világháború hősi halottai emlékének kegyeletes megünneplésére a budapesti orth. hitközség május hó 28-án Kazinczy utcai főtemplomában i'tentiszteletet rendezett, amelyen óbudai Freudiger Ábrahám hitközségi elnökkel az élén a hitk. színe-java a tantestület dr. Deutsch Adolf iskolaigazgató vezetése alatt vett részt. Bernáth Sámuel kántor a 16. 90. 91. zsoltárokat és „k'él molé rach'mim”-imát recitálta mély meghatottságot kelteve, majd főt. Sussmann Viktor rabbi a nyitott frigyiláda előtt megindító imát mondott.

— A DEBRECENI ORTH. HITKÖZSÉG az elmúlt vasárnap választotta meg 61 tagú képviselőtestületét. A Waldmann Albert választási elnök mintaszerű vezetésével s a tagok nagy érdeklődése mellett lefolyt választáson a következőket választották meg: Altmann A. Mór, Angyal Ferenc, Bernfeld Sámuel, Binét Ármin, Blas Edé, Braun Mór, Blau Adolf, dr. Brüll Henrik, Danzinger Lajos, Eisenberg Herman, Farkas Herman, Frenkel Henrik, Friedmann Mózes, Friedmann Simon, Frischmann Lipót, Fülöp Jenő, Glück József, Goldsetin Aladár, Goldstein Ármin, Grosz Jenő, Grünberger Sándor, Grünfeld Leopold, Grünfeld Zoltán, Grünfeld Ferenc, Guttmann Izsák, Guttmann Mór, Heisz Farkas, Hoffer Lajos, Horovitz

Arnold, Katz Áron, Klein Ignác, Klein Lajos, Klein Salamon, Klein Zsigmond, Knöpfler Frigyes, Knöpfler Henrik, Krausz Mór, Lebovits Sándor, dr. Lengyel Zoltán, Lichtmann Mayer, Lindenfeld Ignác, Neumann Béla, Öhlbaum Izidor, Paneth Lajos, Reichmann Vilmos, Rosenbaum Aladár, Schreiber Jakob, Steinberger Vilmos, Stern Bernát, Schwartz Ernő, Ullmann Salamon, Waldmann Albert, Weinberger Bernát, Weinberger L. Farkas, Weinstock Henrik, Weissenberg Sándor, Weisz Ignác, Weiszbrunn Antal, Weinberger Miksa, Weiszkrón József.

— MEG 400 ESZTENDEIG ÁLL FENN A VILÁG(?) Az elmúlt szombati „piüt” (iajcéf l'sabbosz selifné sovájusz) szolgálat ezen szennzációval. Az ima eleje ugyanis, amely az a'el-bész 22 betűt igen mély értelemmel magyarázza, a „bész” betű taglalásánál — nyilván egy midras alapján — a következőket tartalmazza: „bész” (2) azt jelenti, hogy a világ kétszer fog elpusztulni, először a vízözön-nél, másodsor pedig 6093-ban... Mivel ma 5693-at írunk, az imaközltemény által megjelölt évszám kerekken 400 év múlva fog bekövetkezni.

— HALÁLESETEK. A budapesti orth. hitközség egyik érdemes tagja: Félix Kálmán rövid szenvedés után 56 éves korában elhunyt. — Ugyancsak a fővárosban elhalálozott Jurovits B.-né uraszony fiatalon, nagy családot hátrahagyva. Mély részvétellel temették. — Nagy vesztesége van a debreceni orth. hitközségnek. Egyik igen kiváló tagja: Friedländer Vilmos gyógykezelésre a fővárosba jött. A Gondviselés kifürkészhetetlen akarata folytán azonban nem épült fel a nemes férfi s kiterjedt családjára legmélyebb bánatára váratlanul elhunyt. Főt. Sussmann rabbi búcsúztatta, nagy részvét mellett. Stern Ödön igazgató apósát gyászolja a megdicsőültben.

— A NÁNÁSI T. B. BÉSZHAMID-RÓST ÉPÍT. *Hajdúnánásról* írják nekünk: A „Tiferesz Bachurim” egy bészhamidros építését határozta el, melyhez eddig hozzájárultak: Baumann Miksa elnök, Herbst Ármin pénztáros 50—50, Herbst Géza alelnök 25, Gottdiener J. választm. tag 20, Grosz Sándor gondnok 10, Frisch Zoltán gondnok, Spitzer Jenő titkár, Glücklich Aladár ellenőr, Kohen J. vál. tag 5—5 P. Mivel a nánási T. B. a bészhamidrost saját erejéből felépíteni nem képes, az összes T. B. testvéregyesületek szíves anyagi támogatását kéri.

— TÖBBEKNEK cikkei, közleményei sajnálatunkra kimaradtak.

Hitleristák antiszemizmusból szombattartásra kötelezik a zsidókat

Kölnből jelentik: A kölnvidéki mézszárosegylet legutóbb megtartott gyűlésén, *Ihle* kölni mézszárosmestervárosatyja két igen érdekes indítványt terjesztett elő. Az egyik indítvány szerint:

tiltsák el zsidó mézszároknak a disznóhússal való kereskedést.

Indítványát azzal indokolja, hogy régebbi időkben soha sem foglalkoztak zsidók disznóhússal. Tehát a régi állapotot ismét be kell vezetni.

A másik indítványa *Ihle* városatyának oda konkludál, hogy

kötelezzék a zsidókat, hogy üzleteiket szombaton zárva tartsák. Azonmódon, amint — ugymond — a keresztény tartozik a vasárnapot

Humor Hitler körül

A héber betűk számtani mesterei kiszámították, hogy היטלער אדאלף betűinek számbeli értéke: 440. De ugyancsak 440, a „halott” מות szó számértéke... Vagyis bebizonyosodott a talnud ama mondása: „r'soim af b'chajehem k'rüim mészim — a gonoszok már életükben is halottaknak számítottak”.

Válasz a „Zsidó Szemlé”-nek

A „Zsidó Ujság” a Manná pótkávéról hirdetést közöl, amelyben célzás történik a pusztai mannáról. Ez rendkívül felbőszítette cionista lapkollégánkat, s „Reklám a Tórával” cím alatt nagy harsogást követett el, amely rendkívül nagy tetszést aratott — az antiszemita sajtónál, amelynek vezető organuma le is közölte. Nem értjük laptársunk felhevülését. Illetőleg értjük. De ha tudtuk volna, hogy ez a hirdetés annyira szív-, vagy helyesebben zseb-ügye, akkor közbenjártunk volna abban, hogy — ő is megkapja. Mert állapítsuk meg: az egész kaszrusz laptársunknál nem megszeghetetlen élettörvény, mint nálunk, hanem kizárólag üzlet. S azért ne csodálkozzék, hogy szerkesztői üzenetekben foglalkoztunk egy bizonyos cikk ritualitásával. A mi szempontunkból: az orthodoxia szempontjából, ez igenis fontos kérdés. Tessék megérteni: igen fontos vallási kérdés s nemcsak üzlet, mint nála.

megünnepelni, hasonlóképpen köteleztesék a zsidó a szombat megszentelésére!

Mindkét indítványt egyhangulag elfogadták.

Természetesen nem az fáj *Ihle* urnak, hogy a zsidó a szombatot megszegik és hogy a vallásilag ugyancsak megtiltott disznóhúskereskedelem foglalkoznak. Ő egyszerűen a zsidó kereskedők szombati üzletvekenységének szünteltetése által hasznát vél húzni a nem-zsidó kereskedők javára, s ugyanez a disznóhúseladási tilalom oka. Mindenesetre lehetetlen fel nem ismerni a Mindenható kezét az eseményekben: amit Izrael nagyjai, gaonjai nem bírtak elérni, az a zsidóság ellenségeinek sikerül.

Családi hírek

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronként 1 P.)
Fischl Etelka Paks, Haber Lajos Gyöngyös-Dunakeszi jegyesek.

Landau Rózsikát Miskolc, eljegyezte Moskovits Károly, Csorna-Bpest.

Kornfeld Irén Nyitra, Weinberger Izrael Dunaszerdahely, jegyesek.

Pressburger Mihály pápai rabbi leányát Rézelet eljegyezte Wachtel Sámuel soproni ros-jesivó, Sárospatakról. (A soproni jesiva szívvelyesen gratulál.)

Salamon Bertuskát, Nyirbogátról eljegyezte Wächter Lipót, Nyirbátor.

Gottlieb Helén Gyergyósztrémlő, Friedmann György Nagyvárád, jegyesek.

(A váradai Agudaiifjuság az erdélyrészi központ nevében szívvelyesen gratulál Friedmann György úrnak, mint a Ceire Aguda „Ezer Haj-súv” elnökének.

Löwinger Hilda és Hirschfeld Samu Vác, június 4-én d. u. 2 órakor Budapesten a Kazinczy-templomban házasságot kötnek. (M. k. é. h.)

Plattner Ernő kiváló elnökünknek Klein Ancikával való eljegyzéséhez a legszívvelyesebben gratulál a

Tiferesz Bachurim, Szikszó

ברישני כבוד ואהבה הנו מברכים בברכת מו"ט אח ידינו וחברינו הב' ה' חיים משה לאנדוי ניי מקים דעברעצין נבאי דישבתנו והב' ה' יודא סניל קליין ניי מקים אוהעל להגלי אורושיהם הי"ר שויונם יעלה יפה. מנהלי ישיבה הרמה דקיק שאלגטמאריאן.

Gestetner Imre (Amrom) Újpest, Király-u. 47. Telefon: 94-5-60. Budapesti ékszerfőzsdetag. Mindenféle grák, arany-, ezüst-, brilliáns-árak alkalmi áron való megbízható beszerzési forrása. Kívánatra választékokat küld.

אנחנו מברכים בברכת מו"ט ונריא יאה אח כבוד חברינו הרון תמים למעלות, זית רענן הב' ה' מידה ישראל וויינבערגער ניי ראש ומנהל דישבתנו הרמה לעת בואו בברית האורושיין הי"ר שויונו יעלה מעלה ומחץ ד' בידו יעלה ויוכה לבנות בית נאמן בישראל ברוח אבותיו הקדושים

בשם ישיבה הרמה. בית היללי דקיק סטראדהאעלי. היק יעקב דוד ביייער

TÁTRALOMNIC MAGAS TÁTRA! TÁTRALOMNIC

Egyetlen megbízható ORTH. כשר PENZIÓ, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Elő- és utószobában a TELJES PENZIÓ 55 ok. Felöltött leányok kíséret nélkül felvétetnek. Egész éven át nyitva. Elő- és utószobában esküvőket és banketteket is elfogadok. SCHREIBER MÓR, TATRANSKA-LOMNICA (BUGSCH-VILLA)

Az Aguillár-család

Elbeszélés. 49. Rta: Dr. Lehman, mainzi rabbi
(Fordította: MULLER IGNAC)

— Nem megy ez így, mert ha én veletek mennék, akkor rögtön felfedik a ti meneküléteket.

— Hisz hogyha felfedik a mi menekülésünket, úgy-e az reád nézve veszélyt jelent?

— Mindenesetre, Je én tízom Izrael örében.

— Menekülj velünk, oh fiam.

— Nem lehet, anyám, ne csinálj magadnak miattam gondokat.

— Drága fiam, reszketek életedért. Ha ez számodra veszélyt jelent, akkor inkább nem menekülök.

— Ne késlekedj anyám, ha már benn ülsz a kocsiban, akkor gondoldj reám és imádkozzál értem.

Az inkuizíció palotájának hátulsó kapuján nemsokára rá egy csinos fiatal pár lépett ki, mellettük egy polgári asszony, utánuk egy cselédleány és egy szolgáló. A déli nap rettenetesen sütött, az utcák teljesen üresek voltak, senki se látta a menekülőket és hogyha látta volna, akkor is gondolta volna: Ez bizonyára egy fiatal pár amely a Madrid szomszédságában fekvő kirándulohelyre, a *Fuente de la Tea felé törekszik*. — A salamancai uton valóban várt is Don Manuel.

A menekülő társaság kocsiba szállt csak a hűséges Juan maradt lenni. A társaság azt mondta neki: Ezer üdvözetet küldünk Uradnak. Utána pedig csattogott az ostar és megindult a kocsis, irtózatossal sebességgel.

Amikor Juan az inkuizíció palotába visszajött, urát nem találta ott, mert elment a királynő temetésére. Diegő a királyi várban ott találta Ursini hercegnőt, gyásztól elbágyadtan és nagy megerőltetésbe került, hogy vigasztalja. A hercegnő nemcsak elhunyt barátnőjét siratta, hanem azt a befolyását, amelyet a királyné útján gyakorolt egész Spanyolországra és amely most hirtelen megszűnt. Már az első pillanatban érezte a hercegnő ezt a változást, amelyben a király felesége halálát nem nagyon szívére véve, feltűnő hidegséggel kezelte a hercegnőt. Diegő hát lát adott I'tennek, hogy az övéi kiszabadultak és tudta, hogy ameddig ő inkuizítor marad, titokban lehet tartani a foglyok szokását, mert az inkuizíció összes alantasabb hivatalnokai meg voltak általa vesztegetve, igen gazdag ajándékokkal. Elhatározta tehát, hogy megmarad állásában addig, amíg az övéi elérik a portugál határt és biztonságukról hírt kap.

Ezt a hírt a legnagyobb türelmetlenséggel várta, mert a madridi királyi udvarnál a helyzet egyre barátságosabb és számára kedvezőtlenebb lett. Alberoni, a hercegnő legnagyobb ellensége vette kezébe a főirányítást, a hercegnő elvesztette a királyi kegyét és Alberoni kereste az ürügyet, hogy mindazokat, akik a hercegnő köréhez tartoznak, állásaikból kiemelik. Ezek közé tartozott természetesen Diegő is.

A salamancai uton egy olajligetnél pihenőt tartott Don Manuel, hogy megetesse a lovakat és az évek óta egymástól elválasztott és most egyesített családtagok letelepedtek a fa árnyékába. Mi mindent tudott beszélni

Don Manuel. Elmondta nekik, mennyit szenvedett, miképpen menekült meg az inkuizíciótól, mit csinált Amsterdamban és hogy mily rettenetes érzés fogta el, amikor legelőször visszajött Madridba. Közben a nap melege alább hagyott és épen fel akartak szállni kocsijukba, hogy még aznap Avila városát elérjék, amikor hirtelen elbűk toppant egy csomó egészen állig felfegyverkezett férfi.

— Szent I'ten mondta Don Manuel, ezek bandorelők (rablók). I'ten óvjon bennünket. Készen vannak a piztolyai, Jose?

— Maradj csendben, felelte ez, az I'ten szerelméért maradj nyugodtan. Hogy védekezhettek mi ketten egy egész rablóbandával szemben? Hadd beszéljek én magam velük. Talán megszabadulunk kisebb pénzáldozatok árán, hisz ezek a bandorelők gyakran egészen lovagiás emberek, akikkel lehet beszélni, várjuk meg, amíg megszólítanak bennünket.

A banda közeledett, a vezetőjük udvariasan megemelte a kalapját, és tisztességtudóan köszönt.

— Jónapot urak és hölgyek, az Ég óvja Kegyelme-teket.

— Köszönöm, Signore, szolt don Jose, köszönöm a szíves üdvözlést utitársaim nevében, mivel szolgálhatunk Don...

— Don Francisco Estevan.

E név hallatára mindannyian rettenetesen megrémültek, halálsápadtság öntötte el arcukat.

— Mit báméskodnak az uraságok, talán ismernek engem?

— Talán nem is Kegyelmedet, felelt Don Jose rettegve, de a névrokonát azt a...

— Azt az ismert rablókapitányt, mondja csak bátran, akit Bölcs Salamon király unokaöccsének neveznek? Hát bizony én vagyok az.

— Oh, Kegyelmed az a híres nagy ember, aki 3000 év óta Toledo hegyei között lakozik? Igazán nagyon örülök, hogy megismerkedhettem becses személyével.

— Köszönöm, a megtiszteltetés az én részemről van.

— Mivel szolgálhatok Don Francisco?

— Azt hiszik, hogy minékünk szükségünk van az erősenyűkre, vagy életükre, tévednek. Mert elsősorban egy ilyen manolótól alig várhatunk valami pénzt és mi csak gazdag embereket prédálunk ki. Másodszor ma van a névnapom és munkaszünet van. Sőt szeretnék valami jót tenni, hogy jóvátegyek bizonyos jogtalanságot, amit gyakran kényszerülve vagyok megtenni mesterségemnél fogva. Hova igyekeznek az uraságok?

— Avila felé, Don Francisco.

— Oh ez nagyon veszélyes út, a békekötés óta sok közönséges tolvaj és más egyéb csöcselék táborozik ott. Én az én legényeimmel majd elkísérem uraságotokat. A hölgyek csak üljenek fel kocsira, az egyik legényem majd hajt, az urak pedig gyalog fognak velem sétálni, mert én szeretem a kellemes, tanulságos beszélgetést.

Mit lehetett tenni, a rablónak kívánságát teljesíteni kellett s a nők felültek a kocsira, az egyik legény kezdte hajtani a lovakat igen lassan, megindultak az útnak s követték őket Francisco és bandájának a tagjai.

Ez az „Estevan” legendás alak Spanyolországban. Azt hirdették róla, hogy Toledo hegyei között 3000 év óta

kozmetikai intézete: Hajszálak kiirtása arcról, karról, szépségápolás, helyisoványítás legmodernebb alapon, szemölcsirtás, hám lasztások. (Díjtalan tanácsadás) „MIRACLE” hajeltávolítószert küldése utasítással: Budapest, VI., Andrásy ut 98. (Párizsi Áruházal szemben) Tel.: 15-7-98. Kérjen prospektust!

Pollák Sarolta

garázdálkodik s megsebezhetetlen. De hogy jut összefüggésbe ez a rablóvezér Salamon királlyal. A spanyol néphit szerint a legbölcsebb király nővére özanyja Franciscónak. Amikor Nevüchadneczár elfoglalta Jeruzsálemet, akkor Francisco csecsemő volt, az ellenség megölte szüleit. Amikor Rebeka, a hűséges dajkája ezt megtudta, fogta a gyermeket és szaladt amerre a szeme látott, az úton csak gyümölcsből élt. Így elérkeztek Toledó vidékére. Ott a

hűséges dajka a gyermeket letette egy barlangba és közben elment, szántókat szedni a kisgyermeknek. A szép nőt egy arra menő rablókapitány elrabolta és így a gyermek egyedül maradt. Erős természeténél fogva ápolás nélkül is legyűrte a természet mostohaságait és igen szép erős legénnyé serdült. A hegyek között táborozott rablóbanda tagjai összevesztek kapitányukkal s épen kapóra jött, hogy találkoztak a feltűnő, daliás ifjával. (Folyt. köv.)

Az ember élete

A nagy mű be volt fejezve: a Föld be volt már népesítve az emberrel és az állatok sokaságával.

Mondá az Ur:

— Ember, te vagy a teremtés koronája. Élted leszen húsz esztendő.

Az ember rimánkodott, hogy hadd élhessen tovább, neki a húsz év oly kevés.

A samárnak mondá az Ur:

— Hivatásod a teherhordás; eleded a tövis és a bogács, munkád jutalma az ostar. Élted leszen negyven esztendő.

A szamár is sírt, hogy ez neki nagyon sok.

— Legyen tehát az élted húsz év, mondá az Ur, s az ember élete negyven év.

A kutyának mondá az Ur:

— Te őrzöd a házat s az ember minden vagyonát. Hűséged és éberséged dítja a rugás és a korbács; eleded: csont. Élted lesz harminc év.

A kutya is sírt, hogy ez neki nagyon sok.

—Élj tehát tíz évig és az ember hatvanig, mondá az Ur.

A majomhoz pedig így szólt az Ur:

— Az ember gúnyképe vagy. Mulatni és kacagni fognak rajtad a gyermekek. Élted leszen hatvan év.

A majom is zokogott:

— Uram, végy el az életemből harminc évet.

GRADO!

Schuldirektor's Gattin fährt über den Sommer (Juli, August) nach dem Seebad Grado und nimmt Kinder im Alter von 6 bis 14 Jahre zum Sommeraufenthalte mit. (Streng rituell). Auskunft erteilt FRAU IRMA NEUWIRTH, Wien II. Zwerg gasse 5/14. Tel. A. 42-8-86.

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
A legújabb modellek
állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Lift.

NOVY SMOKOVEC! Orth. kóser Müller-pensio
(Ujtátrafüred) Modern szobák, kitűnő ellátás, mérsékelt árak. Egész évben nyitva. Telefon: 2.

Butorok: kombinált szekrények, rekamierek, hangulat-lámpák, hálók, ebédlők, uriszobák, konyha- és előszoba-butorok, kárpitosárak nagy választékban

Olcsó árak.

RENNER TESTVÉREK butornagykereskedők VI., Nagymező-u. 31
Szombaton zárva. Fizetési kedvezmény. Fióküzlet: Nádor-utca 21.

Szülők figyelmébe

— Leányok és fiúk üdülőtelepe —

Közeledik az iskoláévi bezárása. A mai súlyos gazdasági viszonyok folytán sok szülő kénytelen saját nyaralásáról lemondani, de gyermekének egészsége érdekében mindent elkövet, ha szülői otthon helyettesítő üdülőtelepen helyezheti el. E cél vezérélt, amidőn a vezetésem alatt lévő nyaralattási akciót — a szülők több évi bizalmával — újból megszerveztem. A csoport eddig az Adria-tengerparton és a Balatonnál nyaralt. A valutaakadály miatt a f. évi nyári szünidőre az üdülőtelepet külön célra bérelt villában — a Bükk hegység erdőségével körülvárt festői szépségű völgyben fekvő — Ta-póca-gyógyfürdőn (Miskolc mellett) nyitott meg. Különösen ajánlatos: gyengeservezetű, vérszegény, étvágytalan, ideggyengeségre hajlamos és orvosi tanácsra üdülést igénylőknek. A felvételre jelentkezők állandó felügyelet mellett élvezik a hőforrások vizének és strand hőmökjének gyógyerejét, mely lég és nap-fürdőt jelent — egyben a meghülésre való hajlamot gyengíti. Szeretetteljes bánásmód, figyelmes gondozás, vallásos nevelés, német nyelv és orvosi ellenőrzés — szülői referenciákkal — biztosítva. Az elsőrendő ellátás (naponta ötször) a Fried-féle szigorúan orth. kóser pensióban nyer teljesen megbízható clintézést. A rezervált szobák kényelmes beosztása miatt jelentkezők csak korlátozott számban vehetők figyelembe. Felvétel a 6-ik évtől. Elő-jegyzés június 25-ig. A kedvező feltételekről — kívánatra — részletes prospektust küld az akció vezetője:

Reichmann Mór tanító
Kecskemét, Lestár tér 1.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden azó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Alláskérésnél 10, fill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegekben is. Jelígy levelek továbbításához 20 filléres bélyeg mellékelendő.

A budapesti orth. hitk. fenntartásága alatt álló Tompa-utcai fióktemplom részére, vallásos, nagyon jó hanggal és kellemes előadással bíró kántort szerződtetünk, egész évi alkalmaztatásra. Szerény dotációnkra való tekintettel előnyben részesülnek azok, kiknek más keresetük is van. Jelentkezés d. e. 11-1 óra között Kolbn Emánuel főtitkárnál, IX., Ferenc körút 23. I. 3.

A templomvezetőség nevében: Kepes Sándor ügyv. elnök, dr. Fülöp Gyula elnök, Kolbn Emánuel főtitkár.

A MISKOLCI ORTH. IZR. HITKÖZSÉG polgári fiúiskolájánál betöltendő helyettes tanári állásra pályázatot hirdet. Kizárólag magyar-német szakos okl. polgári iskolai férfi tanárok eddigi működésüket és orth. konzervatív vallás-erkölcsös életmódjukat is igazoló okmányokkal szabályszerűen felszerelt pályázatiukat sziveskedjenek 1933. június 20-ig beküldeni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Torna, rajz és kézimunka tanítására is képesítettek előnyben részesülnek.

A BALASSAGYARMATI ORTH. IZR. HITKÖZSÉG a főkantori állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak zeneileg képzett, kellemes hanggal, karvezetésre is képességgel bíró kántorok. Fizetés meg egyezés szerint. Okmányokkal felszerelt kérvények a hitközségi előjárásához küldendők. Utiköltséget csak meghívottaknak térítünk meg.

A MEZŐKÖVESDI ORTH. HITKÖZSÉG az első előimádkozói-metszői állásra pályázatot hirdet. Fizetés megállapodás szerint. Magyar honos, 40 éven aluli, kis családdal bíró, három elismert orth. rabbtól nyert kabolóval rendelkező, kellemes hangú pályázók nyújtsák be kellemesen felszerelt pályázatiukat alulírott elnök. Jördán Ferenc, hitk. elnök, Berényi József hitk. jegyző.

Apró hirdetések

Huszonnégy év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Telefon. Cégnélküli levelezés.

Lówinger Sámuel Kaba. Házasságközvetítő, Biztos eredmény! Válaszbélyeg.

Melsels házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Taliszszövőde, könyvkereskedés. Rombach utca 8.

Hersch Samu és neje alapítványi izr. gyermekotthona Vác, mindkét nembeli polgáriiskolai tanulók számára. Rendkívül olcsó internatusi díj, orth. nevelés, nyilv. izr. polgári iskola. Néhány ingyenes alapítványi hely. Kérjen prospektust! Izr. polg. iskola, Vác, Eötvös-tér 1.

Deutscher Student sucht Hauslehrerstelle. Unterrichtet deutsch, englisch, französisch, Mathematik, Zeichnen. Briefe unter „Praxis“ an die Adm.

Nősülnének biztos egzisztenciával rendelkező fiatalberek, 4-10.000 pengővel. Diszkréción. Válaszbélyeg. Megbízott: Márkus Lajos, Bonyhád.

600-700 pengőt fizetek azonnal, megfelelő metszői állásért. Jó baal t'filló. „Kiscsaládú” jelige.

Vak családapa, teljesen keresetképtelen, a legnagyobb nyomorral küzd, kéri, hogy nyomorán enyhítsenek. Gold József, Budapest, Fűrés utca 19. ajtó 9. ONÁLLÓ keresettel bíró 26 éves, jesivát látogatott fiatalember házasság céljából jobb uricsaládok ismeretségét keresi. Közvetítők kíméljenek. „Fortuna 8000”

MEGBIZHATÓ PÉKSEGÉD iparengedellyel üzletvezetői állást kaucióval, esetleg pénzes társat keres. Sándorfi Jenő Szerencs.

ELSŐRANGÚ német-magyar levelező, ki jelenleg nagyobb vidéki üzemmél van alkalmazva, talmudban és héber tárgyakban nagy jártassággal rendelkezik, budapesti orth. családnál teljes ellátás ellenében állást vállalna. Esetleg mint nevelő is. „Ben Tajro” jeligére a kiadóba. ELŐNYOMDÁK berendezése. Kézimunkasablónok nagy választékban. Bleier R. sablongyár, Szolnok.

JÓ HÁZBÓL való fiút tanulónak felvesznek. Brack Fülöp vas- és fűszerkereskedő, Jászkarajenő.

A CSORNAI „ÉCZ CHAJIM”-talmudóra elfogad, amíg a létszám be nem telik, elemi végzett fiúkat CHUMIS. RASI, GEMÖRE-TAJSZEFESZ tanulásra. Gondoskodik teljes ellátásukról és felügyeltről. Mindézt havi P 15-—fizetendő. Cím: Szoffer Mózes Talmudtóra-elnök, Csorna.

MÁSODÉVES JOGHALLGATÓ elmenne vidékre, a nyári szünidőre, valóságos házhoz korrepetitornak. Cím a kiadóban.

„MAZL”-SZAPPAN, orth. kóser, a legolcsóbb! Goldstein Benjámin szappangyárosnál, Debrecen, Humyadi u. 18.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

PARÓKA
különlegességek

Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 12
(Király ucca sarok)

Telefon: 31-0-79.

Sovüajszra is legjobb és mégis legolcsóbb
orth. kóser csokoládé (mogorós is)

1/6-os és 1/10-es táblákban, legfinomabb kivitelben. Elsőrendű desszertök és különlegességek
Keksz, levestészták és ostyaáruk. Diabetikusok részére „levegőkenyér”

WEISZ MÓR orth. kóser keksz, kétszersült s süteménygyára
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: 42-3-65.

אלגנטיינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Keltőidő 25 P.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A hétről

A Központi Bizottság ülészik

Jövő hét keddjén gyülekeznek a magyar országos orthodox szervezet legfőbb testületének, a Központi Bizottság tagjai, hogy meghallgassák az elnökség beszámolóját. Szeretnők már egyszer azt írni, hogy ez az összejövetel kedvezőbb körülmények között történik. Vallásos bizalommal reméljük ennek az időnek bekövetkezését, de egyelőre mégis csak az egyre rosszabbodó körülményeket kell regisztrálnunk. Az anyagi viszonyok romlása, a súlyos bajok közepette, viaszgató momentumként kell felemlítenünk az orthodoxiát átható szellemi életet, amely mindenütt a Tóratanulásban megnyilatkozik. Mintha mindannyian átérznék Jesájó próféta szavait: „Léch ammi, baj bachadorech... — menj csak népem, menekülj tanházaidba, rejtőzködj csak egy ideig, míg átvonul a sorsharag.” És ha igaz a talmud szava: „aki lanyha a Tóratanulásban, annak nincs ereje megállani a baj idején” (kol ham'rape acz-maj mid'véré Tajró, én baj ládamajd b'jajm czóró) akkor reméljük, hogy viszont a Tóratanulás ereje megtart bennünket e szomorú időkben s átsegít kedvezőbb helyzetekbe. Ezt a reményt éleszteni a közösségben, a vezetőknek feladata. A Központi Bizottság tagjai, az ország különféle tájairól jövet, föltárják majd az elnökség előtt a vidék helyzetét.

Különösen a jesivai ifjuság, de általában az orth. ifjuság ügyében kellene valami intézkedés. Ez az ifjuság bízik, vár, de szeretne már valami megnyugtató konkrétumot látni. Hiszen a chaszidikus mondás szerint: amikor a nép a Vörös tengerrel látta a nagy kezet (vajar jisróél esz hajod), amely cselekedett (aser ószó), akkor hitt csak igazán (vajaaminü ba-sém). Külföldön az orthodox ifjuság elhelyezkedése állandó napirend tárgya, nekünk se szabad elfelejtkeznünk e kérdés fontosságáról.

Az ifjuság kérdésének fontosságával vetekedik hitközségeink fenntartási lehetősége, amely kitartást, s a tehetősebbek részéről áldozatkészséget követel. A hitközségek életének fenntartásához szükséges az alkalmazottaknak a mai viszonyokhoz mért, emberi módon való ellátása. Ezen a téren ugyan könnyű beszélni s nehéz cselekedni, de a Központi Bizottság hőlcseége találja meg az itt szükséges lépésekhez vezető utat. A magyarországi orthodoxia áldásthöz munkát kíván az ő Budapesten gyülekező képviselőinek!

Hitlerék baal t'süvök lesznek?

Genfben jelentik: Montreuxben folyik a népszövetségi ligák uniójának kongresszusa.

Schnee admirális, a német népszövetségi liga képviselőjében bejelentette, hogy a birodalmi kormány nem azonosítja magát a felelőtlen zsidóüldözésekkel(?)

Ha voltak kilengések — mondotta az admirális — azokat átmeneti jellegűeknek kell tekinteni. Fel van jogosítva arra, hogy a birodalmi kormány nevében kijelentse, hogy ezentúl a kormány nem fogja túrní a birodalom területén az antisze-mita kilengéseket.

Most már csak az a kérdés, hogy miért csinálják a zsidóüldözéseket, — ha nem „azonosítják magukat” vele. Mert hogy a kormány inszenálja, az napnál is világosabb. S mi lesz az árja-rendeletekkel, meg a s'chitó-tilalommal? Hatálytalanítják???

Egy hitleri lap zsidóbarátsága
A Berliner Tagblatt nevű ismert berlini, néhai polgári progresszív lap, amelyet a hitleri forradalom elköszött sajtó javára, egy cikksorozatot közölt „Judentum in Deutschland” címen. Az ankéhez hozzászólok a legteljesebb mértékben zsidóbarát módon nyilatkoznak. Dyes, az ismert vegyész valóságos himnuszt zeng a zsidó vegyészekről s fejtegetéséből

kiderül, hogy a német vegyipar, amelyre Németország oly büszke, lényegében véve zsidó munka eredménye. Egy másik cikkben egy árja (Zarnow) elmondja, hogy amikor üdötték politikai okokból, zsidó ügyvédek védtek és árja bírák ítélték el. A korrupciót egy Caspary nevű zsidó ügyész üldözte a legerélyesebben. Most ő skartba van téve, ellenben a korrupció árja exponensei tüneményes karriereket tettek meg. — Hogy ilyen fejtegetések lehetségesek Hitleriában, az mindenképpen tanulságos. Mutatja, hogy akik már rébbe jutottak az új forradalom útján, azok most már azt szeretnék: „most pedig legyen már béke”. Általános tapasztalat! Az agitáció elérte célját, a pozíció megvan, most már a zsidót csak anyagilag kell tönkretenni, de nem kell hirdetni az antiszemitizmust. A régi szodomista (sz'dajm-) király azt mondotta: „ten li hanefes v'horchüs kach loch — add nekem a lelket, a vagyont tartsd megadnak”. A forradalmak parvenüjei rosszabbak, mint Szodoma; ezeknek nem a lélek kell, hanem a vagyon.

Sussmann rabbi a társadalom erkölcsi kilengéseiről

A sovüajszri virrasztás alkalmából Sussmann pesti rabbi igen tanulságos s vallásbölcseleti magaslaton mozgó fejtegetést mondott az ember testi s lelki küzdelméről. A lelki élet első ébredésének a szemérem-érzetet tüntette fel. Hisz a Tórából is látjuk, hogy az őseimben, amidőn öntudatra ébredt, szégyenérzet keletkezett, míg az állatokban ez nincs. A mai „modern” jelszó leple alatt az emberek az állatok szokásait kezdik felvenni. Darwin majomelmélete ma teljesen megvalósul: az emberek nem-hogy „majomtól származnak”, hanem: majmok. Majmoltják az állatiasságot. Ezt az állatiasságot akarja a Tóra kiírtani s ezért minden zsidó ember kötelessége vigyázni, hogy különösen a dekoltázs és a közös strandolás tetszetős jelszava alatt ismert erkölctelen-ség fel ne burjánozzék házában.